

TARTU ÜLIKOOL
Pärnu kolledž
Ettevõtluse osakond

Anneli Lepp

ETTEVÕTLUSINKUBAATORI ARENDAMISE VÕIMALUSED PÄRNU LINNA NÄITEL

Bakalaureusetöö

Juhendaja: MSc Heli Müristaja

Pärnu 2013

SISUKORD

Sissejuhatus	3
1. Ettevõtlusinkubaatori tegevuse raamistik	6
1.1. Ettevõtlusinkubaatorite mõiste ja vormid	6
1.2. Ettevõtlusinkubaatori teenused ja elutsükel	9
1.3. Inkubaatorite kasutamise efektiivsus ja edukuse mõõtmine	12
2. Ettevõtlusinkubaatorid Eestis ning ettevõtluse arendamine Pärnu linnas	16
2.1. Eesti ettevõtlusinkubaatorite hetkeolukord	16
2.2. Ettevõtluse arendamise organisatsioonid Pärnus linnas	18
3. Pärnu ettevõtlusinkubaatori vajaduse hindamine	21
3.1. Uuringu meetod, valim ja korraldus	21
3.2. Uuringu analüüs	24
4. Järeldused ja ettepanekud	33
Kokkuvõte	42
Viidatud allikad	45
Lisad	49
Lisa 1. Ettevõtlusinkubaatori kriteeriumid	49
Lisa 2. Eesti tegutsevad ettevõtlusinkubaatorid ja nendes pakutavad teenused	51
Lisa 3. Uuringu ankeet „Ettevõtlusinkubaatori vajadus Pärnu linnas“	54
Lisa 4. Seos ettevõtte tegutsemise valdkondade ja koostöö vahel	61
Lisa 5. Seos ettevõtte tegevusala ja ettevõtlusinkubaatori vajaduse vahel	62
Lisa 6. Seos ettevõtte valdkonna ja nõustamise vajaduse vahel	63
Lisa 7. Seos ettevõtte tegutsemise aja pikkuse ja nõustamise vajaduse vahel	64
Lisa 8. Seos koostöö teiste ettevõtetega ja nõustamise vajaduse vahel	65
Lisa 9. Pärnu ettevõtlusinkubaatori ettevalmistamise ning käivitamise tegevused	66
Lisa 10. Pärnu ettevõtlusinkubaatori arendustegevused	68
Summary	70

SISSEJUHATUS

Kiirelt globaliseeruv ja aina rohkem teadmistekeskseks muutuv maailmas on innovatsioon ja uuendusmeelsus saavutanud olulise koha. Olemaks edukas, tuleb üha enam rakendada uusi teadmisi tootlikkuse tõstmisel ning uute teenuste ja toodete loomisel. Innovatsiooni- ja uuendusmeelsus ei teki ainult teaduslikel teadmistel põhinevatest uuendustest, vaid on mõjutatud keskkonnast ja tingimustest, mis on inimeste ümber.

Ettevõtlusinkubaatorite populaarsus ning tähtsus on maailmas ja Eestis järjepidevalt suurenenud. Avaliku sektori toel arendatakse keskkondi, kus alustavad ettevõtjad saavad soodustingimustel alustada äritegevust ning osutatakse mitmekülgset abi ettevõtluse alustamisel ning edasiarendamisel.

2012. aastal oli Eestis tegutsevad ettevõtlusinkubaatoreid 12 ning lisaks kaks virtuaalset inkubaatorit. Peamiselt tegutsevad need suuremates linnades - Tallinnas ja Tartus. Uuema aja suund on spetsialiseerumine kindlatele valdkondadele. Tartus on alustanud tegevust Tartu Loomekeskus, mille üks osa loomeettevõtete inkubaator. Tallinnas tegutseb Loomeinkubaator, mille fookuseks on samuti loomemajanduse valdkonnas tegutsevad ettevõtted ning Tehnopol Start-up inkubaator, mille fookusteks on informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT), keskkonnatehnoloogia, mehhatroonika ning eluteadustega tegelevad ettevõtted. Viljandis tegutseb ettevõtlusinkubaator, mille fookusvaldkonnaks on tekstiili- ning metallitööstus.

Inkubatsiooniteenuse osutamine on viimastel aastatel oluliselt kasvanud. Eestis on soodustanud inkubaatorite tekkimist Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt välja töötatud toetusprogramm. Käesoleval ajal on ettevõtlusinkubaatorid silmitsi väljakutsetega, kuidas hallata nii rahastajate kui ka ettevõtlusinkubaatoriga seotud ettevõtjate riske ning tagada konkurentsivõimeliste ettevõtete juurdekasv. Euroopa Liidu tellimisel läbi viidud uuringutest selgub, et viimastel aastatel on Euroopas loodud

rohkem kui tuhatkond inkubaatorit. Loodud inkubaatorid tegutsevad erinevate inkubatsiooni ärimudelite alusel (mittetulunduslik, kasumlik, avalik ja erasektor). Ettevõtlusinkubaatorite roll ettevõtluse arendamisel on väga suur. Ettevõtlusinkubaatorid omavad kaasaegset infrastruktuuri, ettevõtjate ja teadusasutuste koostöövõrgustikke ning professionaalseid konsultante.

Pärnu linnas tegutseb mitmeid ettevõtluse arendamisega tegelevaid organisatsioone – sihtasutus Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus, sihtasutus Pärnumaa Turism, Eesti Kaubandus- ja Tööstuskoda Pärnu esindus ning Pärnu linnavalitsuse arenguteenistus.

Käesoleva bakalaureusetöö uurimusküsimuseks on selgitada välja, kas Pärnu linna alustavad ettevõtjad vajavad ettevõtlusinkubaatorit.

Käesoleva töö eesmärgiks on hinnata ettevõtlusinkubaatori käivitamise vajadust Pärnu linnas ning teha ettepanekuid ettevõtlusinkubaatoris pakutavateks teenusteks, tegutsemise organisatsiooniliseks vormiks ning koostada ettepanekud Pärnu ettevõtlusinkubaatori käivitamise tegevuskavaks.

Antud töö eesmärgi saavutamiseks püstitab autor järgmised uurimisülesanded:

1. tuua välja ettevõtlusinkubaatorite ja nende tegutsemise vormide teoreetilised käsitlused ning teooriad;
2. analüüsida Eestis tegutsevad ettevõtlusinkubaatorid ja nende spetsialiseerumist,
3. viia läbi Pärnu ettevõtjate hulgas ettevõtlusinkubaatori teenuste vajaduste uuring ja analüüs;
4. uuringu tulemusena teha ettepanek ettevõtlusinkubaatori tegutsemise vormiks, koostada pakutavate teenuste loetelu ja ettepanekud tegevuskava koostamiseks Pärnu ettevõtlusinkubaatori käivitamiseks.

Ülesannete täitmisega luuakse tervikpilt ettevõtlusinkubaatori käivitamiseks vajalikest tegevustest, mida saavad inkubaatorijuhid kasutada enda tegevuse planeerimiseks ning ettevõtjatele vajalikeks konsultatsiooni- ning arendusteenuste komplekteerimiseks.

Käesoleva bakalaureusetöö huvigrupid on ettevõtlust arendavad ametnikud Pärnu linnavalitsuses, Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse juhatuse liikmed ja ettevõtluskonsultandid ning ka teised maakondlikud arendusüksused.

Käesolev bakalaureusetöö on jagatud neljaks peatükiks. Esimeses peatükis antakse ülevaade ettevõtlusinkubaatori definitsioonist, erinevatest tegutsemise vormidest, ettevõtlusinkubaatori poolt pakutavatest teenustest ning ettevõtlusinkubaatori efektiivsusest. Teises peatükis antakse ülevaade Eestis tegutsevatest inkubaatoritest ning ettevõtluse arendamisega tegelevatest organisatsioonidest Pärnus. Kolmandas peatükis on koostatud analüüs läbiviidud uuringust ning neljandas peatükis esitab käesoleva töö autor järeldused ja ettepanekud Pärnu ettevõtlusinkubaatori arendamiseks

1. ETTEVÕTLUSINKUBAATORI TEGEVUSE RAAMISTIK

1.1. Ettevõtlusinkubaatorite mõiste ja vormid

Ettevõtlusinkubaator on Eestis üks võimalikest ettevõtluse arendamise meetmist lisaks maakondlike arenduskeskuste konsulteerimis- ja nõustamisteenustele, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS) toetusmeetmetele ning mitmetele teistele riiklikele toetusmeetmetele. (Majandus... 2012)

Ettevõtlusinkubaatori idee pärineb Ameerika Ühendriikidest, kus nad kujunesid välja kolmel põhjusel: (Amstron *et al.* 2006: 6)

1. Rahvusliku Teadusfondi (*National Science Foundation*) püüde ergutada ettevõtlusiniitsiatiivi ja innovatiivseid suundi ülikoolides;
2. katse võtta taaskasutusele vabanenud vabrikahooneid kõrge tööpuudusega piirkondades, jagades hooneid ja üürides neid välja väikeettevõtetele;
3. jõukate inimeste ja edukate ettevõtjate algatusest, kes püüdsid anda edasi kogemusi uutele ettevõtjatele ja vahetada need seeläbi rahaks.

Ettevõtlusinkubaatori definitsioon lepidi kokku ettevõtlusinkubaatorite ja teadustehnoloogiaparkide assotsiatsioonide rahvusvahelisel kokkutulekul Dortmundis 2002. aastal. Sellekohaselt on ettevõtlusinkubaator majanduslik ja sotsiaalne üksus, mis on loodud uue ettevõtluse kasvu ja edu kiirendamiseks läbi kompleksse ettevõtluse toetusprogrammi kaudu. (Global Good ... 2010: 6)

Euroopa Liidu Strateegilise Planeerimise Keskus nimetab ettevõtlusinkubaatorit organisatsiooniks, mis kiirendab ja süstematiseerib ettevõtlusarengu protsessi. Ettevõtlusinkubaator pakub ettevõtjatele igakülgselt konsultatsiooni ja abi, sealhulgas: ruumi, ettevõtluse tugiteenuseid ning klastrite ja koostöövõrgustike loomise ning arendamise võimalusi. Edukas ettevõtlusinkubaator loob ettevõtteid, kellel on keskmisest kõrgem töökohtade ja jõukuse loomise potentsiaal. (Global Good... 2010: 4)

Rahvusvahelise Ettevõtlusinkubatsiooni (National Business Incubation Association-NBIA) definitsiooni kohaselt on ettevõtlusinkubaator keskus, kus konsultandid pakuvad alustavale ettevõtjale eriteadmisi, koostöövõrgustikke ja vajalikke vahendeid, et muuta ettevõtted edukaks. Inkubatsioon hõlmab erinevaid protsesse, mis aitavad vähendada alustavate ettevõtete ebaõnnestumise riske ning kiirendavad nende ettevõtete kasvu, millel on potentsiaali saada tööhõive ja jõukuse loojaks. Ettevõtlusinkubaatorite peamine eesmärk on toota edukaid ettevõtteid, kes inkubaatorist väljununa loovad uusi töökohti, taaselustavad ühiskonda, loovad uut tehnoloogiat ja jõukust regionaalsele ja riiklikule majandusele. (Global Good... 2010: 7)

Ettevõtlusinkubaator on täisteenus, mille puhul alustav ettevõtja saab kõik talle vajalikud teenused ühest kohast. Ettevõtja, kes siseneb inkubaatorisse äriideega, peaks lahkuma 2-3 aasta pärast ülestöötatud ettevõttega. Ettevõttel on väljatöötatud kindel toode või teenus, tal on kindel klientuur, saavutatud teatud käive ning loodud seda kõike toetav organisatsioon (töötajad). Teised ettevõtlustoetusmeetmed, milledeks on rahalised toetused, nõustamine, koostööprogrammid jne – on kõik ajutised ja ühekordset laadi. Ettevõtlusinkubaator pakub samuti nimetatud teenuseid, kuid seal osutatakse neid koostöös ettevõtjaga ja hiljem hinnatakse saavutatud tulemusi. Inkubaator tegeleb ühe ettevõtjaga pikemat aega ja on seotud paljude tema tegevustega ning seetõttu on võimeline ka pakkuma kvaliteetsemat konsultatsiooniteenust.

Bergek ja Norrman (2008) toovad uurimuses välja, et ettevõtlusinkubaatoris tegutsevaid ettevõtteid toetab kõige enam keskkond, kus nad tegutsevad. Ühine jagatud keskkond on oluline eelis üldkulude jagamisel ning annab parima võimaluse teadmiste ja kogemuste jagamisel.

Ettevõtlusinkubaatoritel on erinevaid tegutsemise vorme. Rouwmaat *et al* (2003) poolt on välja toodud neli ettevõtlusinkubaatori vormi: kasumitaotlemisega kinnisvara arendamine, mittetulunduslik arendusorganisatsioon, akadeemiline inkubaator ning kasumitaotlusega stardikapital. Kõik neli ettevõtlusinkubaatori vormi võivad olla praktikas omavahel seotud, kuid põhieesmärk peab olema fokuseeritud. Mittetulunduslik arendusorganisatsioon ja akadeemiline inkubaator ei ole üldiselt kasumile orienteeritud, vaid piirkonna arengule ning teadustööle ja tööstusele suunatud. Ettevõtlusinkubaator, mille

eesmärk on kinnisvara arendada ning inkubaator, mis on loodud stardikapitali alusel, peavad tulevikus teenima omanikele kasumit (vt lisa 1). (Rouwmaat *et al* 2003: 10)

Rowmaat *et al* (2003: 5) on lisaks ettevõtlusinkubaatori vormidele pakkunud välja ka karakteristikud, mis määravad ära inkubaatori vormi:

- inkubaatori tegutsemise eesmärk - erinevad inkubaatorid ja inkubatsiooni-projektid saavad õigustuse majanduslike, sotsiaal-majanduslike, hariduslike ja/või korporatiivsete põhjuste tõttu. Nende eesmärgid võivad ulatuda tehnoloogia ülekande soodustamisest ja innovatsioonide kommertsialiseerimisest kuni regionaalse majandusarengu soodustamise ja/või kohaliku kogukonna riskigruppide tegutsemise aktiivsuse võimendamiseni;
- inkubaatori sihtgrupp - sihtgruppideks võivad olla näiteks väikeettevõtted teatud sektoritest, alustavad ettevõtted, kasvufaasis olevad ettevõtted või etnilise vähemuse või riskigruppide poolt alustatud ettevõtted.
- kinnisvara haldus ja arendus - inkubaatori operaatoriteks võivad olla valdavalt erasektori ettevõtted, avaliku sektori asutused, haridusinstituutsioonid või nende kõigi partnerluses loodud organisatsioonid;
- kasumlikkus - projekti võib juhtida kasumile orienteeritult või mitte-tulunduslikult.

Garayannis ja Zedwitz (2005) liigitavad inkubaatorid viide erinevasse kategooriasse: ülikoolide inkubaatorid; sõltumatud ettevõtlusinkubaatorid, regionaalsed ettevõtlusinkubaatorid, ettevõttesisesed inkubaatorid ning virtuaalsed inkubaatorid. Ülikoolide ning regionaalsed ettevõtlusinkubaatorid on kasumile mitteorienteeritud ning sõltumatud. Ettevõttesisesed inkubaatorid ning virtuaalsed inkubaatorid on orienteeritud kasumile. (Carayannis, Zedwitz 2005: 98)

Ettevõtlusinkubaatori vorme on erinevaid, kuid põhieesmärk on sarnane: abistada ja toetada uute ja/või noorte ettevõtete kasvumist ja arenemist. Erinevatel inkubaatoritel on siiski ka palju ühiseid jooni nagu: (Moor *et al* 2005: 5)

- fookus on uutel alustavatel või noortel väikefirmadel;
- eesmärgiks soodustada ettevõtete püsijäämist ja kasvu;
- tegutsemisruumide rentimine;

- jagatud kontoriteenused (tavaliselt administratiivteenused);
- kohapealne juhendamine (*on-site management*), kasutades ettevõtluse arendamise konsultatsioone sh äriplaani arendamine;
- tugev selektsioonipoliitika;
- toetav keskkond.

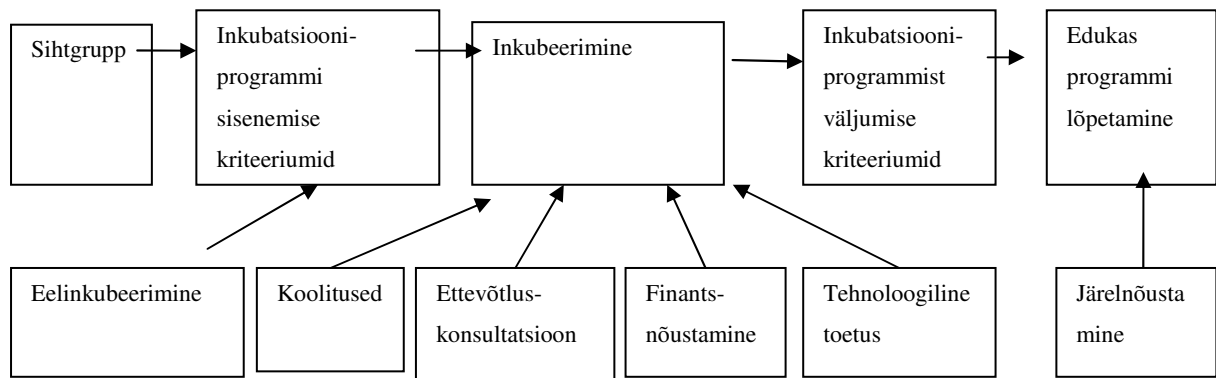
Ettevõtlusinkubaatori käivitamisel on kõige olulisem teenuste sihtgrupi määratlemine ning selle järgi tuleb valida tegutsemise vorm. Sihtgrupi järgi koostatakse vajalike teenuste portfelli ning mõõdikud, et hinnata ettevõtlusinkubaatori võimekust.

1.2. Ettevõtlusinkubaatori teenused ja elutsükkel

Inkubaatorites pakutavate teenuste peamine eesmärk on ettevõtjaid aidata, et nad oleksid muutumas maailma majandussituatsioonis konkurentsivõimelisemad. Ettevõtlusinkubaatorid on teenusepakkujad, sõltumata sellest, milliseid inkubatsiooniteenuseid pakutakse, kinnisvarast kuni kontaktvõrgustikeni. Inkubaator disainib oma teenuseid selle järgi, mida ettevõtjad vajavad ning inkubaatoris töötavate konsultantide ülesanne on inkubatsiooniteenuseid oskuslikult, kvaliteetselt ja mõistliku aja jooksul pakkuda. Ainult nii suudab inkubaator ära kasutada oma potentsiaali andmaks ettevõttele lisandväärtust. (Wiggins *ed al* 2003: 62)

Maailmapanga uuringu kohaselt peavad inkubaatorid keskenduma väikesele arvule ettevõttele, kuid samas pakkuma laias valikus teenuseid. Avaliku toetuse korraldamisel tuleb alati analüüsida ka saavutatud eesmärke ning olla valmis tugiteenuste kiireks kohandamiseks vastavalt ettevõtte vajadustele. (Global Good... 2010: 14)

Ettevõtlusinkubaatori tegutsemise protsess ja teenuste määramine algab kõigepealt sihtgrupi määratlemisega, kes on ettevõtlusinkubaatori kliendid. Seejärel koostatakse ettevõtlusinkubaatorisse sisenemise kriteeriumid. Sihtgrupist ja sisenemise kriteeriumitest lähtuvalt toimub inkubatsiooniteenuse osutamine. Vajalikud koolitused, konsultatsioonid, finantsnõustamised ja tehnoloogiline toetus on seotud nii sihtgrupi kui inkubatsiooniprogrammi sisenemise kriteeriumitega. Saavutamaks ettevõtlusinkubaatori eesmärki on välja töötatud inkubaatorist väljumise kriteeriumid kui ka järelnõustamine (vt joonis 1).

Joonis 1. Maailmapanga koostatud ettevõtlusinkubaatori tegutsemise protsess (Allikas: Global Good... 2010: 6)

Maailmapanga 2010. aastal koostatud uurimuse tulemusena on ettevõtlusinkubaatorite põhirõhk erinevate teenuste kombinatsioonil, kuid prioriteetne on ka inkubeerimisele eelnev periood. Uus klient/ettevõtja vajab selget eelinkubatsiooni programmi, et olla piisavalt tugev defineerimaks ettevõtlusideid ja kontseptsioone. Enamus inkubaatoreid pakuvad enne ettevõtte inkubatsiooni programmi võtmist isiklikke „*coaching*“ teenuseid. (Global Good... 2010: 12)

Hannon (2005: 65) on määratlenud ettevõtlusinkubaatori teenustele kolm staadiumit:

1. eelinkubatsioon – ideid ja ettevõtjaid arendatakse;
2. inkubatsioonistaadium – ettevõtte on asutatud ja tegutseb;
3. järelinkubatsioon – ettevõtte on küps, et lahkuda inkubaatorist.

Kõigis nendes kolmes staadiumis vajab inkubant (ettevõtlusinkubaatoris tegutsev ettevõtte, kellele ettevõtlusinkubaatori juhatuse otsusega on antud inkubandi staatus ning sõlmitud inkubatsiooniteenuste leping) ettevõtte arendamiseks erinevaid teenuseid. Efektiivne ettevõtlusinkubaator suudab kõik kolm staadiumit teenustega katta, tehes seda inkubandile kõige sobilikumal viisil.

Eelinkubatsiooni staadiumis inkubandile pakutav teenus on eelkõige äriplaani nõustamine. Mian (1996: 332) on toonud oma uurimuses välja, et ettevõtjate hinnangul

on kõige olulisemaks äriarendusteenuseks olnud äriplaani nõustamine. Esimese ja teise staadiumi teenuste hulka kuulub ka ettevõtjate koolitamine, mis on ettevõtlushariduse üks osa. Selleks, et kompenseerida vastava hariduse puudumist, õpetatakse äriõigust, turundust ja finantsharidust. (Lewis 2011: 26) Ettevõtlusinkubaatori kriitiline ülesanne on esimeses staadiumis pakkuda koostöövõrgustiku teenust, mis koosneb äripartneritest, klientidest ja investoritest. Sellise võrgustikuga kontaktüritused pakuvad võimalusi jagada teadmisi ja ressursse sarnases valdkonnas. (Rice 2002: 176)

Teise staadiumi arendusteenusena käsitletakse eelkõige turu-uuringuid. Oma ettevõtte turu, klientide ja konkurentide tundmine on vajalik, kui ettevõtte hakkab enda toodet turustama või arendama (Hannon 2005: 66). Teises staadiumis tegeletakse ka tootearenduseks vajalike teenuste osutamisega. Oluliste teenustena võib välja tuua disainimise, insenerlahendused, testimise, tootmisprotsessi välja arendamise ja efektiivsemaks muutmise. Ettevõtjatele pakutakse võimalusi paremaks teadus- ja arendustööks. Inkubaatorid peavad looma efektiivse koostöö ülikoolidega. Side ülikoolidega suurendab Euroopa tasemel teadus- ja arendustöö tegemist inkubantide hulgas ning loob sellega ka tugeva konkurentsieelise. (Barbero *et al* 2012: 12) Side teadusasutusega on inkubandi jaoks olulise väärtusega. Teaduasutuste abil on võimalik arendada tooteid ja teenuseid, mille loomisel kasutatakse kõige uuemat tehnoloogiat ja teadmist ning selle kaudu vähendatakse tegevuskulusid.

Kahes esimeses staadiumis pakuvad ettevõtlusinkubaatorid ka ruumi- ja taristu teenuseid. Siia teenuste hulka kuuluvad soodustingimustel rendipindade, büroo- ja nõupidamisruumide, sideteenuste ja kindlustusteenuste pakkumised. Olenevalt inkubaatorist võib siia veel kuuluda vastuvõtu sekretäriteenus ja raamatupidamiseteenus. Kolmandas staadiumis ehk järelinkubatsiooni teenuste hulka kuuluvad tootearenduseks vajalikud teenused, vajalikud koolitused, ettevõtte tegevuskava monitooring ning vajalike koostöövõrgustike arendamine ja loomine.

Esimesest staadiumist alates on ettevõtlusinkubaatoris oluline teenus ettevõtja tegevusplaani monitooring. Ettevõtlusinkubaatorites on inkubandi tegevuse monitooring üks kohustuslikest teenuste vormidest. Ettevõtlusinkubaatori juhtkond peab tagama ka inkubantide kvaliteedi ning üks võimalikke viise inkubandi tegevuse hindamiseks on tegevusplaani monitooring.

Ettevõtlusinkubaatori elutsüklil koosneb kolmest osast. Kõigepealt asutamisaasta, mida iseloomustab ettevõtlusinkubaatori tegutsemise keskkonna leidmine, vajadusel renoveerimine, esimeste inkubeeritavate leidmine. Sellele järgneb arenemisjärg, kus kinnisvara arendamise etapil minnakse üle ettevõtete arendamisele. Sellel perioodil luuakse põhilised ühendused kogukonnas, et pakkuda piisavalt tugiteenuseid. Lisaks iseloomustab seda perioodi inkubeeritavate ettevõtete omavaheline suhtlus ning teadmiste vahetamine. Kui pakutavaid kinnisvara ruume on oluliselt vähem kui pinnasoovijaid, siis jõuab inkubaator küpsusfaasi. Alles siis muutub inkubaator kogukonnas tähtsaks ettevõtluse arendamise keskuseks. Rendipindade nõudluse vähendamiseks, karmistatakse nõudmisi inkubantidele, kiirendatakse inkubatsiooni-perioodi lõppu või hangitakse juurde hooneid. Kogu protsessi pikkuseks võiks lugeda 6-7 aastat. (Allen, McCluskey 1990: 64-65)

Järjest enam saavad uued alustavad ettevõtlusinkubaatorid kasutada teadmisi juba tegutsevate inkubaatorite kohta ning suurenenud on teadustöö ettevõtlusinkubaatorite tegutsemise tulemuslikkuse kohta. Kasutades teiste kogemusi ja teadustööd, võib ettevõtlusinkubaatori küpsusfaasi jõudmise aeg väheneda, kuna õppimisele ja kogemuste saamisele kulub vähem aega.

1.3. Inkubaatorite kasutamise efektiivsus ja edukuse mõõtmine

Inkubaatori edukust mõõdetakse selle järgi, milline on selle majanduslik tasuvus, kas tegemist on kasumliku investeeringuga, millist lisandväärtust ta piirkonda toob ning kui suures ulatuses tegevused suurendavad kohalikku maksubaasi.

2002. aastal Euroopa Liidu tellimisel läbiviidud uuringu raames selgus, et 23% ettevõtjate jaoks oli inkubaatori tähtsus ettevõtte edukaks saamisel oluline, 61% oli toetus tähtis ning tähtsusetuks hindas seda 17% (Benchmarking... 2002: 15).

Inkubaatori efektiivsuse kohta on tehtud Soomes Uusima regioonis asuva 16 inkubaatori kohta uurimus. Tähtsamad ettevõtlusinkubaatorite tegutsemise hindamise tulemused antud uurimuses olid järgmised: (Abetti 2004: 5)

1. uute firmade loomine. Perioodil 1996.- 2001. a. asutati 1949 firmat, sellest 2000. aastal 501;

2. töökohtade loomine. 1996. kuni 2001. aastatel on hinnanguliselt loodud 20 000 uut töökohta;
3. kuluefektiivsus. Toetus iga loodud töökoha kohta 645 eurot. Võrdluseks võib tuua, et Eestis oli 2013 aastal toimetulekupiirmäär ühes kuus 76,70 eurot, mis teeb aastas 920 eurot ning Eesti Töötukassa poolt makstav töötutoetuse päevamäär on 3,28 eurot. Töötutoetus määratakse kuni 270 päevaks, mis teeb kokukuluks 885,60 eurot;
4. käibe kasv. Keskmise firmade läbimüügi kasv on olnud umbes 160% aastas kõigi firmade kohta nii inkubatsiooniperioodi ajal ja pärast seda;
5. töötus. Töötuse määr Helsingi regioonis kukkus 1997.a. 17%-lt 7,6% -ni aastal 2001 ja jätkas langust 2002. aastal.

Uurimusest võib järeldada, et ettevõtlusinkubaatorite loomine vähendab regioonis tööpuudust uute ettevõtete loomise kaudu ning on üks soodsamaid avaliku sektori toetuse võimalustest ettevõtlusearengu toetamiseks ja seeläbi töötusmäära vähendamiseks.

Ettevõtlusinkubaatori õnnestumise mõõtmiseks on Campbell ja Allen (1987: 189) esimestena välja toonud kriteeriumid, mis peaksid inkubaatoril olema:

- eksisteerib töötav ärinõustamise võrgustik;
- investorite (sh avalik sektor) olemasolu, kes on nõus panustama inkubeeritavatesse;
- enamus inkubeeritavaid on alustavad ettevõtted (*start-up*), mitte juba olemasolevad väikeettevõtted;
- sünergia inkubaatoris - ettevõtted teevad omavahel koostööd ja allhankeid.

Mian (1997: 260) on välja pakkunud võimalikud uurimisvaldkonnad, et hinnata inkubaatorite tegevust ja edukust:

- programmis olevate teenuste kasv ja jätkusuutlikus;
- inkubeeritavate ettevõtete ellujäämise kasv;
- koostöö teadusasutusega ning ettevõtja panustamine koostööprojektidesse;
- piirkonda ja kogukonda mõjutavad tegevused.

Selline terviklik lähenemine erinevatele valdkondadele pakub süsteemi, kuidas mõõta lihtsamalt ning üldisemal viisil inkubaatorite tulemuslikkust. Inkubeeritava tegevust

saab lugeda edukaks siis, kui ta lõpetab inkubatsiooniperioodi ilma pankrotti minemata ja jätkab tegevust iseseisvalt. (Hackett, Dilts 2004: 68)

Iga tegutsev ettevõtlusinkubaator peab enda jaoks ise sätestama, mis on tema ülesanne ning mida ta kogukonnas saavutada soovib. Eraldi saab välja tuua inkubaatoritele omased üldised kriteeriumid nagu töökohtade kasv, uute firmade lisandumine, firmade ebaõnnestumise vähendamine, äriedu kiirendamine, investeeringute lisandumine piirkonda ja kapitali paigutamine. (Wiggins 2003: 60) Välja võib tuua ettevõtlusinkubaatorite spetsiifilised kriteeriumid, mis tavaliselt on regiooni põhised: näiteks vähemuste kaasamine ettevõtlusesse, naiste ettevõtluse suurendamine, majanduslikult maha jäänud piirkonna taaselustamine, kindlate tehnoloogiate kommertsialiseerimine, kohaliku majanduskeskkonna mitmekesistamine, inimeste sõltuvuse vähendamine sotsiaalabist, kohaliku tööstustuse üles ehitamine ja arendamine, sponsororganisatsioonidele sissetuleku loomine ja kohalike ettevõtjate säilitamine. (Wiggins 2003: 61)

Inkubantide edukaks tegevuseks peab inkubaator suutma pakkuda piisavalt ettevõtluskonsultante ja ärilist juhtimist (Voisey *et al.* 2006: 458). Inkubaatori juhtkond ja meeskond peavad olema piisavalt kompetentsed, et igapäevaselt tegeleda eettulevate probleemidega ning olema võimelised andma oskuslikku nõu.

Inkubaatori juht ei saa igapäevaselt tegeleda ühe ettevõtte arendamisega. Inkubant peaks olema kursis inkubaatori võimalustega ning oskama neid ära kasutada. Inkubandi motiveerimiseks on vaja luua kindlad vaheeesmärgid vastavalt konkreetsele äriplaanile ning inkubaatori ülesanne on pakkuda nõu ettevõtetele nende saavutamiseks. (Aaboen 2009: 603)

Ettevõtlusinkubaatorite eristumise ja tegevuse edukuse määrab ära inkubantide valiku ning järelevalve protsess. Valik peab olema ratsionaalne, hästi läbimõeldud, sobima ettevõtlusinkubaatori tegevuse ja eesmärkidega ning olema piisavalt paindlik, et arvestada erisustega. Kindlad tegevus- ja toote/teenuse kriteeriumid otsustavad, millised ettevõtted saavad inkubantideks ja millised ei saa. Kõik vaheetapid – avalduse kirjutamine, vastu võtmine, finantsmajanduslik analüüs, valimine, tutvustamine – vajavad suurt detailset tähelepanelikkust. Nende protsesside kohta tuleks hoida terviklikku

arhiivi, lepinguid ja muud tegevused peavad olema arhiveeritud ning protsessi ei saa lubada masinlikku automatiseerimist – vaja on inimlikku suhtumist. (Wiggins 2003: 63)

Amezcu (2010) on uurimusega „*Boon or Boondoggle? Business Incubation as Entrepreneurship*“ leidnud, et ettevõtlusinkubaatori tulemused vajavad põhjalikumat uurimist. Tema uurimuse kohaselt on ettevõtlusinkubaatorist väljunud ettevõtjate puhul pankrotistumise ja ebaõnnestumise arv suurem kui iseseisvalt alustanud ettevõtetel. Amezcua jääb seisukohale, et ettevõtlusinkubaatorite positiivset mõju majandusele on varasemad uurimused oluliselt ülehinnanud ja teema vajaks märksa põhjalikumat uurimist.

Eestis ei ole veel inkubatsiooni tulemuslikkuse kohta uuringuid tehtud just seetõttu, et tegutsevad inkubaatorid on veel noored, ning pikaajalist mõju ei ole võimalik hinnata. Sihtasutus Tallinna inkubaatorid juhatuse liikme Anu Lõhmuse sõnul tehakse Tallinna ettevõtlusinkubaatorites uurimust äriregistrist saadaolevate majandusaasta aruannete põhjal. Tallinna kogemused siiski näitavad, et ettevõtlusinkubaatoritest lahkuvad ettevõtted on jätkusuutlikud. Pankrotistumise ning ebaõnnestumise protsent on ca 10-20%.

Käesoleva bakalaureusetöö koostaja hinnangul on vajalik läbi viia Eestis pakutavate inkubatsiooniteenuste analüüs ning selle mõju majandussituatsioonile ja kogukonnale. Valdonna uurimise vajalikkuse on toonud esile ka Eesti Arengufond 2012. aastal koostatud seireülevaates.

2. ETTEVÕTLUSINKUBAATORID EESTIS NING ETTEVÕTLUSE ARENDAMINE PÄRNU LINNAS

2.1. Eesti ettevõtlusinkubaatorite hetkeolukord

Pärnu ettevõtlusinkubaatori käivitamisel on oluline uurida juba Eestis tegutsevaid ettevõtlusinkubaatorite teenuseid.

2013. aasta veebruaris viis käesoleva töö autor läbi uuringu Eestis tegutsevate ettevõtlusinkubaatorite seas. Uuringu meetodiks oli sekundaarsete andmete analüüs „*desktop reasearch*“. Uuringu aluseks on võetud veebis saadaval olev informatsioon ning osaliselt on tuginetud ka täiendavatele mitteformaalsetele intervjuudele. Intervjuud viidi läbi Tartu Loomakeskuse tegevjuhiga, Tallinna ettevõtlusinkubaatorite juhatuse liikmega, Viljandi ettevõtlusinkubaatori tegevjuhiga ning tugineti Eesti Arengufondi poolt 2012. aastal läbi viidud ettevõtlustoetusmeetmete kaardistamise tööversioonile.

Uuringu tulemustel saab analüüsida, millised teenused sobiksid Pärnu ettevõtlusinkubaatorile ning kas ettevõtlusinkubaator peaks valima kindla tegevusvaldkonna, millele keskenduda. Arengufondi poolt läbi viidud kaardistamise tulemused näitavad, et enamus ettevõtluse edendamiseks mõeldud tegevused on *start-up* fookusega ja suunatud pigem noortele (Eesti Ettevõtluse... 2012). Majandus- ja Kommunikatsiooni ministeerium nimetab *start-up* ettevõtteks alustavat ettevõtet, mille asutamisest on möödunud vähem kui 6 aastat. *Start-up* ettevõtte plaanib võrreldes teiste alustavate ettevõtjatega 20% enam kasvu käibes, kasumis või töötajate arvus ühe aasta jooksul. *Start-up* ettevõtte plaanib turule tuua sihtturu jaoks uudseid tooteid, tehnoloogiaid või teenuseid, ettevõtte kuludest moodustavad üle 15% teadus- ja arendustegevuse kulud ning ettevõtte fookus on ekspordil ja rahvusvahelistumisel. (Start-up... 2011)

Eestis on loodud ettevõtlusinkubaatoreid peamiselt suuremates piirkondades ning avaliku sektori toel. Kokku tegutseb Eestis 14 ettevõtlusetoetamise inkubaatorit sh. kaks virtuaalset inkubaatorit. Enim inkubaatoreid asub Harjumaal. Tallinnas tegutseb SA Tallinna Ettevõtlusinkubaatorid juures kolm inkubaatorit, lisaks SA Tallinna Teaduspark Tehnopol, Lääne-Harju Ettevõtlusinkubaator MTÜ, Tartus on kolm ettevõtlusinkubaatorit, Ida-Virumaal kaks inkubaatorit, Lääne-Virumaal kaks inkubaatorit, Viljandis ning Võrumaal üks inkubaator (vt lisa 2). Tegutsemise organisatsiooniliseks vormiks on sihtasutus või mittetulundusühing. Ettevõtlusinkubaatorite loendamisel saab erisuseks välja tuua Sillamäe Vabatsooni Arendus MTÜ, Sihtasutus Viljandimaa Loomeinkubaatorid ning Lääne-Harju Ettevõtlusinkubaator MTÜ, mis organisatsiooni moodustamiseks on kaasanud ka erakapitalil põhinevaid ettevõtteid.

Eestis juba tegutsevad ettevõtlusinkubaatorid ei järgi otseselt Rouwmaat *et al* (2003) välja pakutud kriteeriumeid ning erinevad vormid on omavahel seotud. Uuem suund on spetsialiseerumine kindlatele valdkondadele. Tartus on 2009. aastal alustanud tegevust Tartu Loomakeskus, mille üks osa on loomeettevõtjate inkubaator. Tartu Loomakeskuse eesmärgiks on loomemajanduse valdkonna koordineerimine ja arendamine Tartus ja Lõuna-Eestis. Tallinnas tegutseb alates 2009. aastast samuti Loomeinkubaator, mille fookuseks on loomevaldkonnas tegutsevad ettevõtjad ja Tehnopol *Start-up* inkubaator, mille fookusvaldkondadeks on infotehnoloogia ning telekommunikatsioon, keskkonnatehnoloogia, mehhatroonika ja eluteadustega (loodusteaduse haru, mis uurib elu) tegelevad ettevõtted. Viljandis on alustanud 2012. aastal tegevust ettevõtlusinkubaator, mille fookusvaldkonnaks on tekstiil- ja metallitöö.

Eestis asuvate ettevõtlusinkubaatorite standardteenuste hulka kuuluvad eelkõige nõustamised - äriidee- ja äriplaani konsultatsioon, ettevõtte tegevuskava monitoring, koolitused, koostöövõrgustike loomine, teadus- ja haridusasutuste kaasamine toote- ja teenuse arendamise nõustamiseks, ühisturundus ning informatsiooni vahendamine. Ettevõtlusinkubaatorite tegevjuhtidega läbiviidud intervjuude tulemusel saab väita, et väga oluline roll on ühistegevusel ja koostööd soodustavate ürituste korraldamine. Enamik ettevõtlusinkubaatoreid pakuvad ka kinnisvara teenust. Eestis tegutseb kaks virtuaalinkubaatorit: Eesti Arengufondi poolt loodud Seedbooster ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja Kultuuriministeeriumi hallatava loomemajanduse

tugiüksuse Loov Eesti poolt loodud virtuaalne tootearenduskeskkond PESA (vt lisa 2). Ettevõtlusinkubaatorite arengud näitavad ka seda, et inkubaatorisse ei võeta ainult oma piirkonna ettevõtjaid vaid ettevõtjaid meelitatakse inkubaatoritesse üle Eesti.

Eestis tegutsevad ettevõtlusinkubaatorid on majanduslikult ülesehitatud eelkõige avaliku sektori toele, erinevatele projektidele ning nõustamisteenuse ja kinnisvara teenuse osutamisele. Läbiviidud intervjuude põhjal saab öelda, et ükski Eestis tegutsev inkubaator ei ole majanduslikult kasumlik ning vajab tegutsemiseks erinevaid finantsilisi toetusi.

2.2. Ettevõtluse arendamise organisatsioonid Pärnus linnas

Suurem osa Eestis ettevõtluse arendamiseks suunatud ressurssidest tuleneb Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, majanduskeskkonna arendamise rakenduskava suunast „Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime“ ning jaguneb erinevateks toetusprogrammideks (Majandus... 2012).

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS) on alustavatele ja juba tegutsevatele ettevõtjatele mõeldud toetusprogrammide rakendusüksus. EAS viib ellu mitmeid teadlikkuse, teadmiste ja oskuste arendamise, ettevõtluse alustamise ja arendamise, klastrite alustamise ja arendamise ning ühisturunduse ja turunduse programme. Toetusprogrammidest toetuse saamiseks tuleb esitada taotlus EAS`ile. Toetusprogramme töötavad välja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning EAS omavahelises koostöös. (Ettevõtluse Arendamise... 2012)

Pärnus tegutseb mitmeid organisatsioone, kes tegelevad ettevõtluse arengu toetamisega. Ettevõtluse alustamise ja arendamise nõustamisega tegeleb Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus (PEAK). PEAK`i teenusteks on ettevõtluse või mittetulundusliku tegevusega alustamise nõustamine, arendusprojektide ning äriplaanide nõustamine, toetusprogrammide ja riiklike tugiteenuste osas info edastamine, baaskoolituste korraldamine, maakondlike arendustegevuste algatamine ning elluviimine. PEAK`is töötab 6 täisajaga töötajat ning üks töötaja osalise tööajaga ning teenuste sihtgruppide valdkonnad on jagatud kahe juhatuse liikme vahel. (Pärnumaa... 2012) PEAK`i poolt pakutavad teenused on oma iseloomult kattuvad ettevõtlusinkubaatoris pakutavate

teenustega, kuid peamiselt on nõustamine ühekordne ning alustavale ettevõttele võib sellest väheks jääda. PEAK`i tegutsemist rahastavad Pärnumaa Omavalitsuste Liit ning Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus.

Pärnus tegutseb ka Kaubandus- ja Tööstuskoja Pärnu esindus. Eesti Kaubandus- ja Tööstuskoda on Eesti suurim vabatahtliku liikmeskonnaga ettevõtjate esindusorganisatsioon, mille liikmeteks on ca 3200 Eestis tegutsevat ettevõtet, millest 95% on väike- ja keskmised ettevõtted. Kaubanduskoja eesmärk on Eesti ettevõtluse edendamine ning ettevõtjasõbraliku majanduskeskkonna loomisele ja säilitamisele kaasaaitamine. Kaubandus- ja Tööstuskoja liikmeks saavad asuda ettevõtjad, kes on nõus tasuma liikmemaksu ning kohustuvad järgima kehtestatud põhikirja. Ettevõtluse arendamise panustatakse erinevate sihtturgude analüüsimise, kontaktoõrgustiku loomisega ning koostööpartnerite leidmisega. Kaubandus- ja Tööstuskoda tegutsemist rahastavad ettevõtjad, tasudes liikmemaksu. (Kaubandus... 2012)

Alustava ettevõtja tegevusele aitab kaasa ka Eesti Töötukassa, mis vahendab ettevõtjatele sobilikku tööjõudu ning toetab alustava ettevõtja tegevust rahalise toetusega. Alustaval ettevõtjal, kes on olnud eelnevalt töötanud, on võimalik taotleda Eesti Töötukassast ettevõtluse alustamise toetust. Eesti Töötukassa tegutseb samuti avaliku sektori toel. (Eesti Töötukassa 2012)

2007. aastal on Pärnumaa Omavalitsuse Liidu poolt loodud Sihtasutus Pärnumaa Turism, mille tegutsemise eesmärgiks on tutvustada Pärnut ja Pärnu maakonda, osaleda piirkonna turismialaste toodete väljatöötamisel, koordineerida piirkonna turismialast koostööd, planeerida ja tellida vajalikku täiendõpet ning valdkonna arengu tagamiseks vajadusel ka tellida või teha vajalikke uuringuid. Ettevõtteid toetatakse eelkõige läbi erinevate koostööprojektide, toote ja teenuse arendamise ning ühisturunduse korraldamise kaudu. Sihtasutust rahastavad Pärnumaa Omavalitsuste Liit, Pärnu linnavalitsus ning Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus. (Sihtasutus... 2012)

2012. aastal algatas Pärnu linnavalitsus ettevõtlusetootuse meetme. Esimesel aastal oli see suunatud eelkõige eksportivatele või eksporti alustavatele ettevõtjatele, kuid 2013. aastal on lisatud ka konkurentsivõime üldise tugevdamise suund. 2011. aastal algatati Pärnu linnavalitsuse poolt äriideede konkurss „Ettevõtlik Pärnakas“, mis oma olemuselt on sarnane eelinkubatsiooni teenusele. (Pärnu linnavalitsus... 2012)

Olemasolevate organisatsioonide poolt pakutavad toetused ja teenused osutavad ettevõtjale abi eelkõige ettevõtte käivitamisel, kuid saavutamata jääb arenguetapp ning sünergia, mis tekib mitmete ettevõtjate koos tegutsemises.

3. PÄRNU ETTEVÕTLUSINKUBAATORI VAJADUSE HINDAMINE

3.1. Uuringu meetod, valim ja korraldus

2013. aastal viis bakalaureusetöö autor läbi uuringu alustanud ettevõtjate seas. Uuringu eesmärgiks oli saada ülevaade ettevõtjate arvamusest Pärnu ettevõtlusinkubaatori rajamise kohta ning teenustest, mida ettevõtjad vajavad.

Uurimuse valimi koostamiseks kasutati äriregistri andmeid ning küsitluse ankeet saadeti kõigile ettevõtjatele, kes alates 2009. kuni 2012. aastani on ettevõtte registreerunud Pärnu linnas. Äriregistri andmetel on Pärnu linnas registreeritud viimase nelja aasta jooksul 1469 uut ettevõtet.

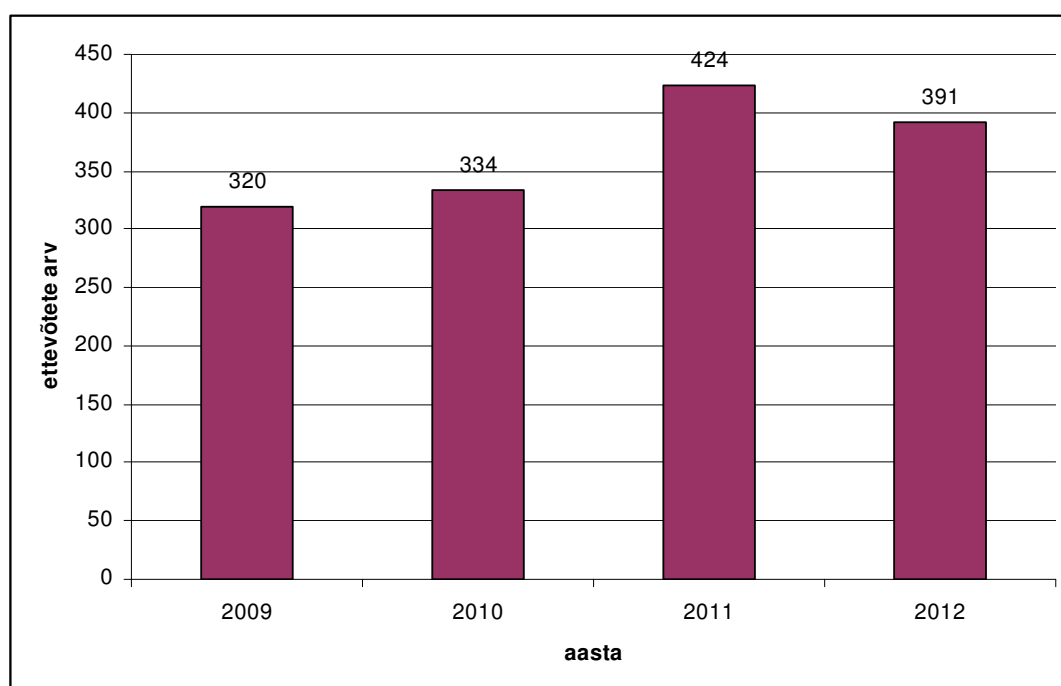
Uuring viidi läbi kasutades struktureeritud ankeetküsitlust. Küsitluse ankeet sisestati internetikeskkonda *google docs*. Ankeetküsitlus viidi läbi ajavahemikus 26. märts- 07. aprill. Küsitlus koosnes kolmest üldosast. Esimeses osas küsiti ettevõtjate kohta üldandmeid: tegutsemisaeg, tegevusvaldkond ning töötajate arv. Teises osas küsiti, millised on ettevõtjate kogemused Eestis tegutsevate ettevõtluse tugistruktuuridega. Kolmandas osas uuriti, millised ettevõtlusinkubatsioonid osutatavate teenuste kasutamise huvi on kõige suurem ning selgitati välja hinnang ettevõtlusinkubatsiooni käivitamise vajaduse kohta Pärnu linnas.

Elektrooniline ankeet saadeti 1400-le ettevõtjale. Täidetud ankeete laekus tagasi 75, mis moodustab valimist 5%. Kõigi vastajate juriidiline tegutsemise vorm on OÜ. 40% vastanutest on tegutsenud 2-3 aastat, 31% kuni 1 aasta ja 29% ettevõtetest on tegutsenud üle 3 aasta.

Uuringus kasutati kvantitatiivset uurimismeetodit. Andmed töödeldi andmetöötlusprogrammiga SPSS Statistics 16.0 ja tabelarvutusprogrammiga Excel. Tunnustest

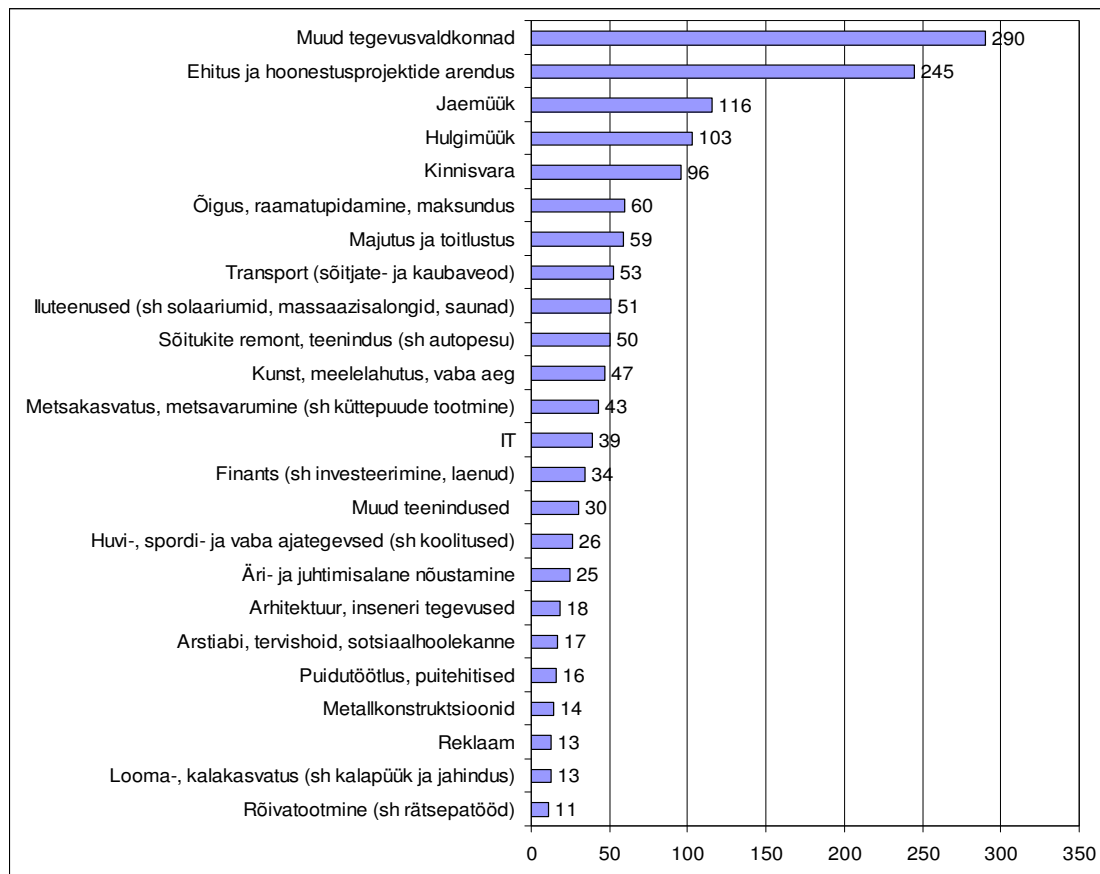
ülevaate saamiseks kasutati ühe- ja kahemõõtmelisi sagedustabeleid. Sagedustabelid võtavad kokku mitmel tunnusel mingit väärtust esineb ehk esitab vastava sageduse. Kahemõõtmelised sagedustabelid ehk risttabelid võimaldavad uurida kahe nominaaltunnuse või diskreetse arvtunnuse vahelist seost. Uuringu analüüsiks kasutati suhtelist sagedust. Suhteline sagedus on sageduse jagatis koguarvuga ning seda väljendatakse tihti protsentides, sel juhul korrutatakse see läbi saja protsendiga

Keskmiselt luuakse Pärnus aastas juurde ca 360 uut ettevõtet, kõige aktiivsem uute ettevõtte loomise aasta oli 2011, mil asutati 424 uut äriühingut (vt joonis 2).

Joonis 2. Pärnu linnas loodud ettevõtete arv aastatel 2009-2012. Allikas: Äriregister

Tegevusalade lõikes on enim loodud ettevõtteid hulgi- ja jaekaubanduse valdkonnas (27%), ehituse valdkonnas (8%) ning finants-, kindlustuse ja raamatupidamise valdkonnas (9%). Vähe on aga loodud uusi ettevõtteid rõivatootmise, loomakasvatuse ja reklaaminduse tegevusvaldkondades (vt. joonis 3).

Joonis 3. Vastanute tegevusvaldkondade jaotus, n=57.

Uute ettevõtete loomine Pärnus on olnud aktiivne ja loodud ettevõtted on jäänud ka tegutsema. Nelja aasta jooksul loodud 1469 ettevõttest on 10 kohta vormistatud kustutamiskanne. Küsitluses osalenud ettevõtjad prognoosivad ettevõtete arengut ning töötajate arvu kasvu (vt tabel 1).

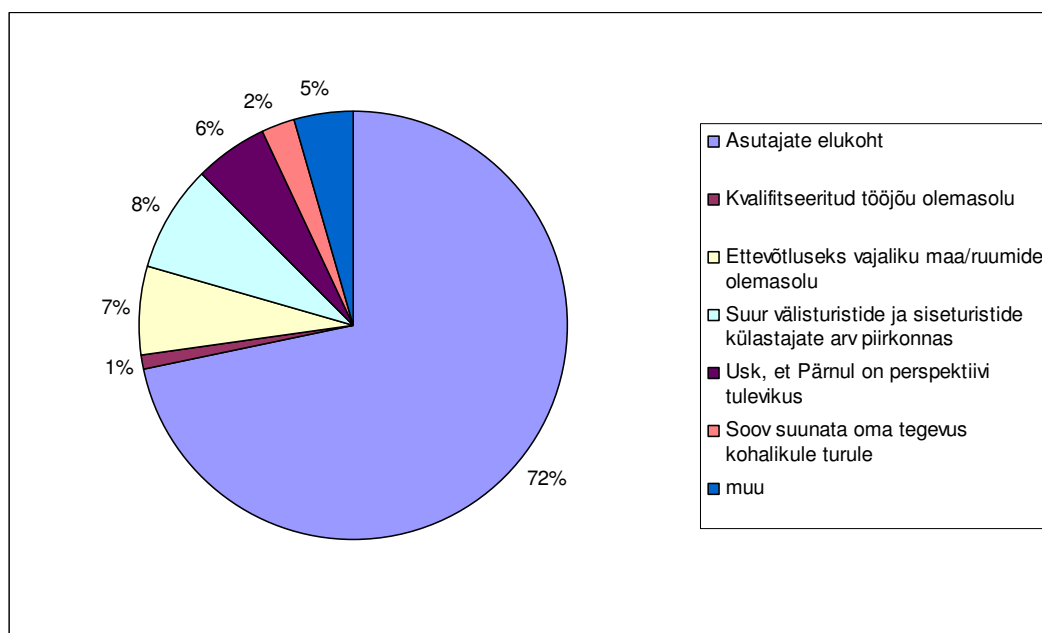
Tabel 1. Töötajate arvu osakaal ettevõttes aastal 2013 ja prognoos 2016 aastaks, protsentides (autori koostatud).

Osakaal (%) vastanud ettevõtjatest/	1-3 inimest	4-5 inimest	6-10 inimest	11-20 inimest	21-50 inimest
Töötajate arv 2013	74,3	8,1	14,8	1,4	1,4
Töötajate arvu prognoos 2016	46,7	17,3	24	8	4

2016 aasta prognoosi kohaselt suureneb ettevõtte arv, kus töötajaid on 4-5 inimest 9% võrra, 6-10 töötajaga ettevõtete kasv on prognoosi kohaselt samuti 9% ning kõige vähem kasvu prognoosivad keskmise suurusega ettevõtted (3%). Enamik Pärnu ettevõtjatest on mikroettevõtjad, kuni 10 töötajat. Pärnu linnavalitsuse poolt läbi viidud ettevõtlusuuring 2008. aastal tõi samuti esile, et selge enamus Pärnu ettevõtetest on mikroettevõtted (87%) (Pärnu ettevõtlusuuring 2008). Läbiviidud uuringutele tuginedes saab väita, et Pärnu ettevõtluskeskkond on sobilik eelkõige mikroettevõtetele.

3.2. Uuringu analüüs

Läbiviidud küsitluse analüüs näitas, et Pärnu üldist ettevõtlusmaastikku iseloomustab lokaalsus. Enamus vastajatest alustas oma tegevust Pärnus elukoha pärast (72%). Oluline on ka Pärnu külastajate arv (8%) ning vajaliku maa või ruumide olemasolu. Ainult 1% vastajatest alustas ettevõtlust Pärnus kvalifitseeritud tööjõu tõttu (vt joonis 4).

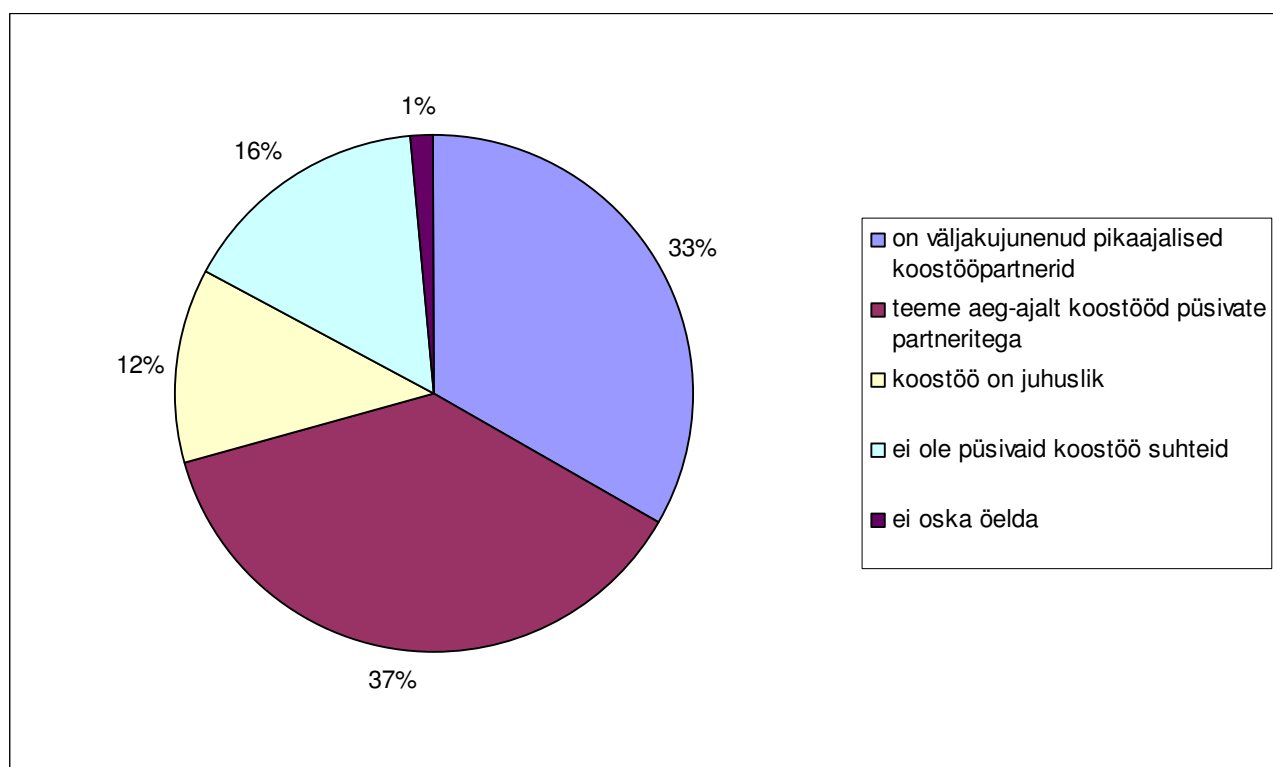

Joonis 4. Põhjuste osakaalud, miks alustati oma tegevust Pärnus, osakaal protsentides, n= 75 (autori arvutused).

Hindamaks ettevõtjate koostöövalmidust uuriti küsitluses ettevõtjate suhtumist koostöösse. Kõigist uuringus osalejatest 33% on väljakujunenud pikaajalised koostöösuhted partneritega, 37% teevad aeg-ajalt koostööd püsivate partneritega, 12% oli koostöö

juhuslik ja 16% vastanute hulgast puudusid koostöosuhted (vt joonis 5). Analüüsisides ettevõtete tegevusvaldkondade ja koostöosuhte seost, tuleb välja, et ehitusvaldkonnas tegutsevate vastanud ettevõtete seas on 62% ettevõtteid, kellel on pikaajalised koostöosuhted. Kõik hulgi- ja jaekaubandus, majutus- ja toitlustusettevõtjatel on kas pikaajalised koostööpartnerid või tehakse koostööd aeg-ajalt. Töötleva tööstuse valdkonnas on vastanute hulgast 80% ettevõtjad, kellel on püsivad koostööpartnerid või tehakse koostööd aeg-ajalt (vt lisa 4).

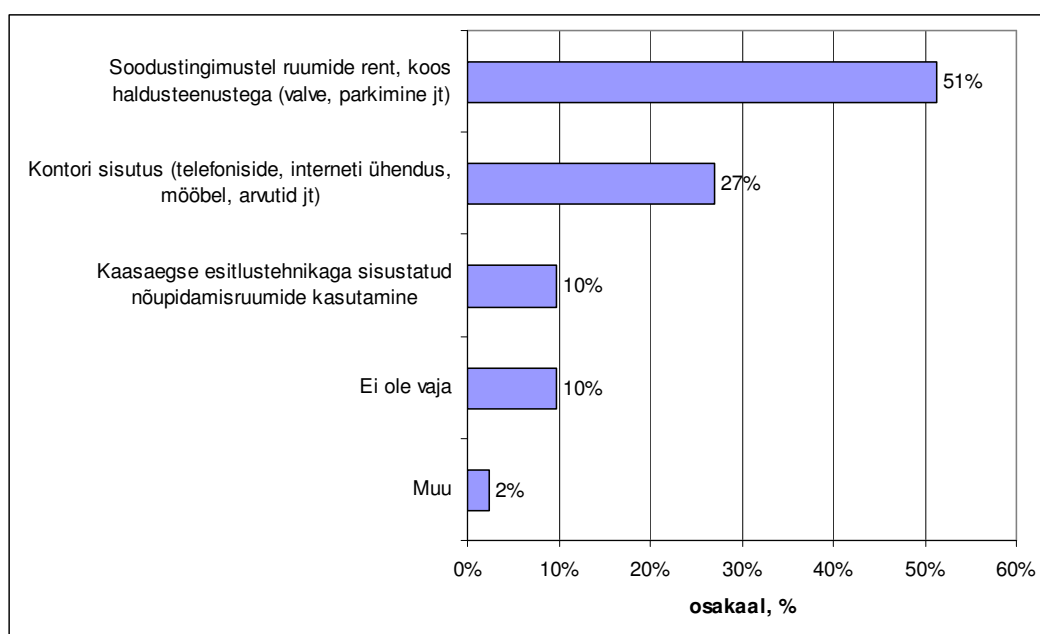

Joonis 5. Koostöosuhted teiste ettevõtetega, protsentes, n= 75 (autori koostatud).

Eestis tegutsevatest ettevõtluse tugiorganisatsioonidest tehakse kõige enam koostööd Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusega (17% vastanutest), sama palju on ka ettevõtjaid, kes väitsid, et nad ei ole ankeedis nimetatud organisatsioonide olemasolust üldse teadlikud ning 35% ettevõtjatest ei ole ühegi ettevõtluse tugiorganisatsiooniga koostööd teinud. Ettevõtjad olid veel koostööd teinud Keskkonna Investeeringute Keskusega (KIK), Eesti Töötukassaga ning Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametiga (PRIA)

Läbiviidud uuringuga selgitati välja ettevõtjate vajadused ettevõtluskubaatori teenustele. Analüüsi, millised võiksid olla põhilised teenused, mida ettevõtja vajab ettevõtte käivitamisel ning arendamisel. Uuriti kinnisvara teenuse vajadust, erinevate ettevõtluskonsultatsioonide ning koostöö arendamise vajadust.

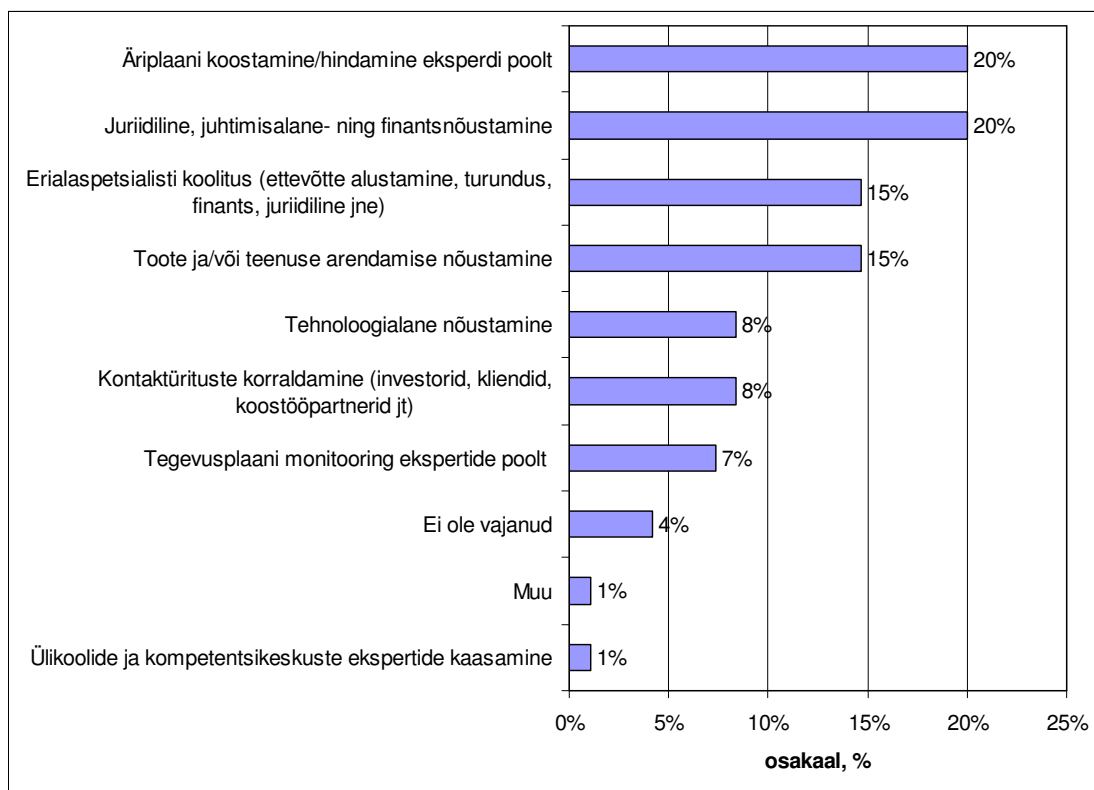
Esimesena pöörati tähelepanu huvi kinnisvara teenuste vastu. Vastajatest üle poolte (51%) leidis, et nad oleks vajanud soodustingimustel ruumide renti koos vajalike haldusteenustega. Kontorisisutust koos telefoniside, interneti ühenduse, arvutite, kontorimööbli ja muu tehnikaga oleks vajanud 27% vastanutest. 10% vastajatest oleks vajanud kaasaegse esitlustehnikaga nõupidamisruumide kasutamise võimalust ja sama palju oli ka arvamusi, et nad ei oleks midagi ettevõtte alustamise ajal vajanud. Muu vastusena toodi välja vajadus soodushindadega tootmisruumide järele (vt joonis 6).

Joonis 6. Kinnisvara teenuste vajadus, osakaal protsentides, n= 82 (autori arvutused).

Ettevõtlusega alustamisel vajatakse eelkõige ekspertide konsultatsiooni äriplaani koostamise või/ja hindamise osas (20%) ning juriidilist-, juhtimis- ja/või finantsnõustamist (20%). Erialaspetsialistide koolitusi (sh ettevõtte alustamine, turundus jms) ning toote/teenuse arendamise alast nõustamist oleks vajanud 15% vastanutest ja 8% oli neid, kes oleksid vajanud tehnoloogiaalast nõustamist ning kontaktürituste korraldamist investorite, klientide või potentsiaalsete koostööpartneritega. Tegevusplaani monitoringut oleks vajanud 7% kõigist vastajatest. Konsultatsiooniteenust ei oleks vajanud

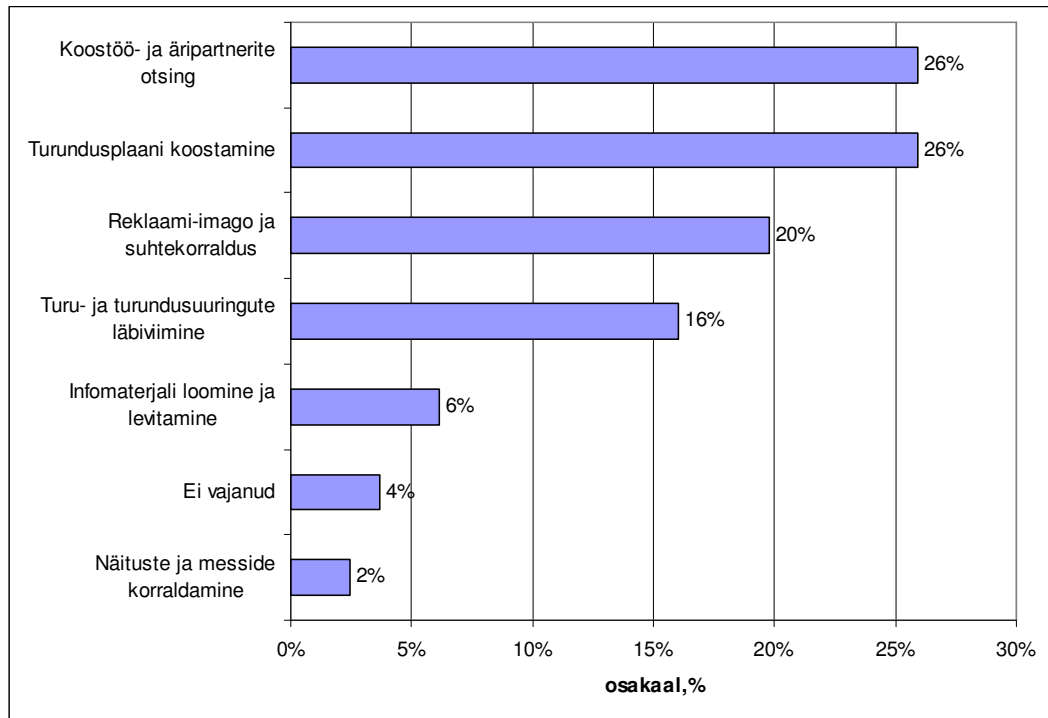
4% vastajatest (vt joonis 7). Üks ettevõtjatest märkis, et tegelikult vajavad kõik alustavad ettevõtjad eelpool nimetatud konsultatsioone.

Joonis 7. Ettevõtjate konsultatsiooniteenuste vajadus, osakaal protsentides, n= 95 (autori arvutused).

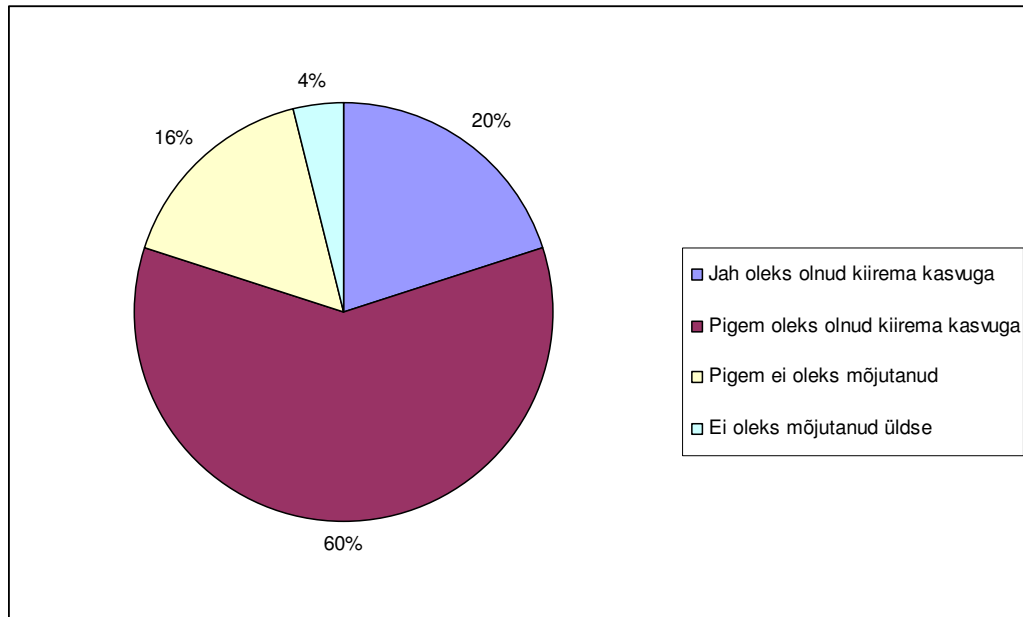
Ettevõtluskubaatorite käivitamisel on eelduseks ka pidev ettevõtte äriplaani monitooring. Küsitluse tulemused näitasid aga, et monitooringut soovib kõigest 7% ettevõtjatest, toote ja teenuse arendamise nõustamist 15% vastajatest.

Turunduskonsultatsiooni ja arendamise teenust vajavad ettevõtjad eelkõige koostöö- ja äripartnerite otsingul ning turundusplaanide koostamisel (52%). Reklaami-, imago ja suhtekorralduse alaseid teenuseid vajaksid 20% vastajatest ja turu- ning turundusuuringute läbiviimisel oleks abi vajanud 16% vastajatest. Vähem vajati abi informatsioonide loomisel ja levitamisel (6%) ning näituste/messide korraldamisel (3%) (vt joonis 8).

Joonis 8. Ettevõtjate turunduskonsultatsiooni ja koostöövõrgustike arendamise teenuste vajadused, osakaal protsentides, n= 81 (autori arvutused)

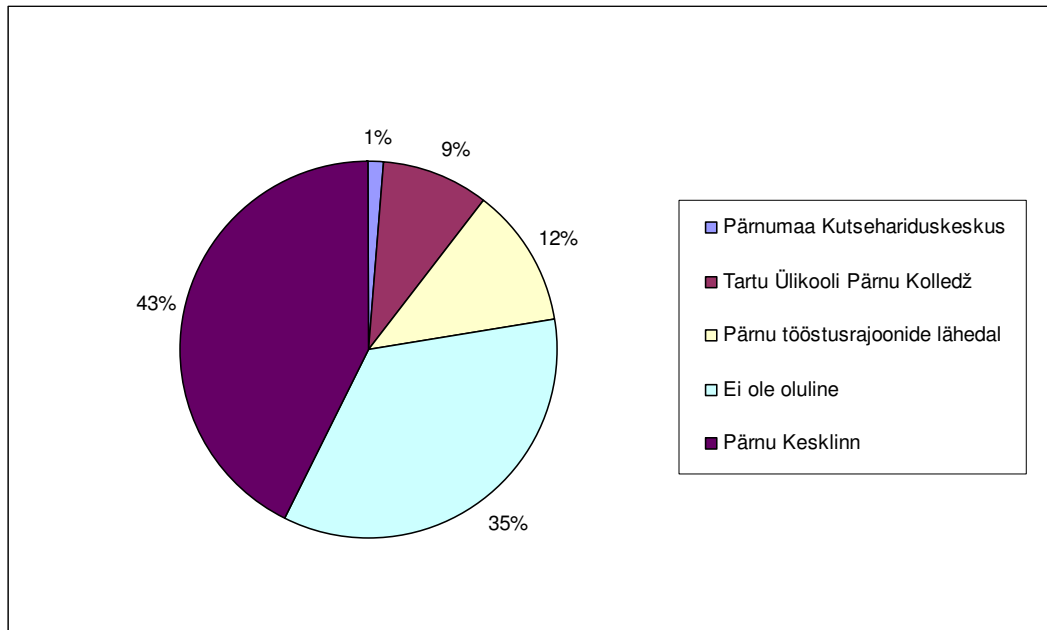
Ettevõtjatel paluti anda hinnang, kas nende ettevõtte oleks olnud kiirema kasvuga, kui nad oleks saanud kasutada ankeedis välja toodud ettevõtlusinkubaatori teenuseid. Kõigist vastanutest 60% leidis, et pigem oleks nende ettevõtte olnud kiirema kasvuga ja 20% arvas, et kindlasti oleks olnud kiirema kasvuga. Seda, et pigem ei oleks need teenused nende ettevõtte kasvu mõjutanud, väitis 16% vastajates. 4% oli neid, kelle väitel ei oleks need teenused nende ettevõtte kasvu kuidagi mõjutanud (vt joonis 9).

Joonis 9. Ettevõtjate hinnang ettevõtte kasvule, eeldusel, et nad oleks kasutanud ettevõtlusinkubaatori teenuseid, osakaal protsentides (autori arvutused).

Uuringus analüüsiti ettevõtte tegevusala ning ettevõtlusinkubaatori teenuste vajalikkuse seost. Küsitlusest selgus, et kõik majutus- ja toitlustus- ning finants- ja kindlustustegevusega ettevõtted oleksid kindlasti olnud või pigem olnud kiirema kasvuga, kui nad oleks oma ettevõtte algusaastatel saanud kasutada ettevõtlusinkubaatori teenuseid. 85% hulgi- ja jaekaubandusega tegelevatest ettevõtjatest ja 75% ehitusega tegelevatest ettevõtetest arvas, et kindlasti või pigem oleks nende ettevõtte olnud kiirema kasvuga. Seevastu töötleva tööstusega tegelevatest ettevõtjatest 80% väitis, et nende ettevõtte kasvu see pigem ei oleks või ei oleks üldse mõjutanud (vt lisa 5).

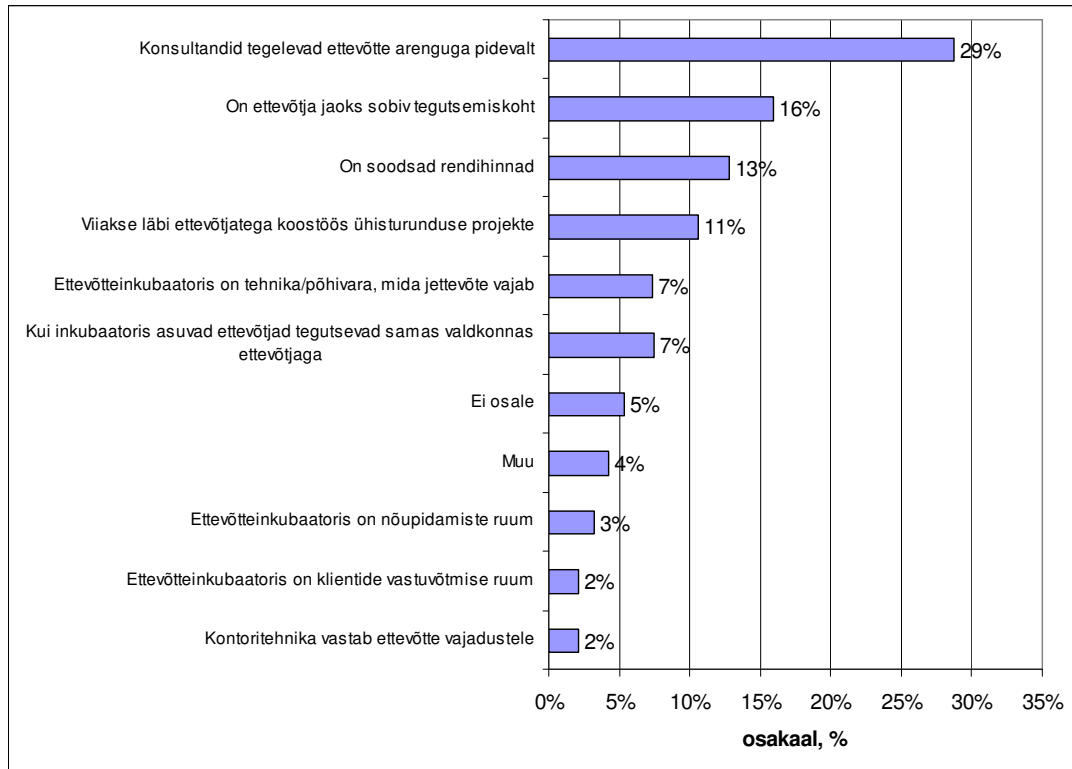
Ettevõtlusinkubaatori edukus sõltub ka asukohast. Asukoht, mis valitakse, peab sobima ettevõtetele. Selleks uuriti ettevõtjate arvamusi ettevõtlusinkubaatori asukoha kohta. 43% vastanud ettevõtjatest näeksid Pärnusse loodava ettevõtlusinkubaatori asukohana Pärnu kesklinna, 12 % meelest võiks see asuda tööstusrajoonide lähedal, 9 % sooviks, et see asuks Tartu Ülikooli Pärnu Kolledžis, 1 %, et Pärnumaa Kutsehariduskeskuses ja ühe kolmandiku jaoks ei oleks ettevõtlusinkubaatori asukoht oluline (vt joonis 10).

Joonis 10. Ettevõtjate arvamus Pärnu ettevõtlusinkubaatori asukoha kohta, osakaal protsentides (autori arvutused).

Uuringus paluti ettevõtjate arvamust, miks nad asuksid tegutsema ettevõtlusinkubaatorisse. Eelkõige asuksid ettevõtjad inkubaatorisse siis, kui konsultandid tegeleksid ettevõtte arengu konsultatsiooniga pidevalt (29%), 16% vastajatest teeks seda siis, kui tegutsemiskoht oleks neile sobilik, 13% siis kui rendi hinnad oleksid soodsad ja 11% siis, kui viidaks läbi koostöös ühisturundusprojekte. 5% oli aga neid, kes ei ole üldse huvitatud tegutsemisest ettevõtlusinkubaatoris (vt joonis 11).

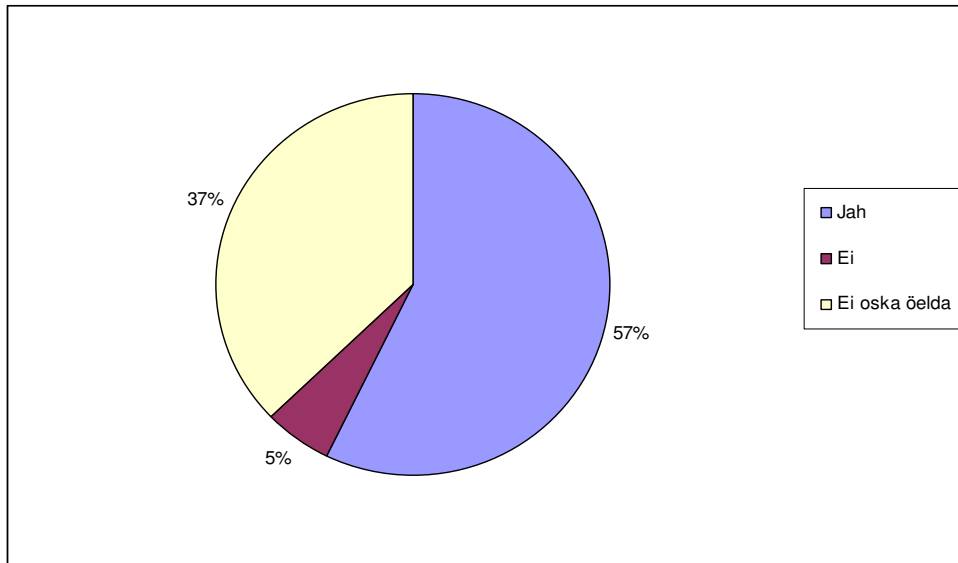
Pärnu ettevõtlusinkubaatori käivitamisel on oluline, et ettevõtjatel oleks huvi inkubatsiooniteenuste järele. Läbiviidud uuringus küsiti ettevõtjatelt kas nad pöörduksid ettevõtte arendamise nõustamiseks ettevõtlusinkubaatori konsultantide poole. Üle poole vastanutest (57%) leiab, et nad pöörduksid, 37% ei oska vastata ja 5% oli neid, kes väitsid, et nad ei pöörduks (vt joonis 12).

Joonis 11. Põhjused, miks ettevõtjad asuksid tegutsema ettevõtlusinkubaatorisse, osakaal protsentides, n= 94 (autori arvutused).

Ettevõtlusinkubaatori teenuste portfelli kokku panemiseks uuriti seost ka tegevusalade lõikes. Enim pöördusid ettevõtlusinkubaatorisse majutuse ja toitlustuse valdkonnas tegutsevad ettevõtted (80%) järgnevad ehituse valdkonnas tegutsevad (75%) ning finants- ja kindlustuste ning hulgikaubandus- ja jaekaubandusega tegelevad ettevõtted (55%). Töötleva tööstuse ettevõtetest 20% väidab, et nad ei pöörduks ja 80% ei oska täna öelda, kas nad pöörduks ettevõtlusinkubaatorisse või mitte (vt lisa 6).

Uuringu tulemused näitasid, et nendel ettevõtjatel, kel on juba väljakujunenud pikaajalised koostöösuhted parteritega või kes teevad aeg-ajalt koostööd teiste ettevõtetega, on vajadus nõustamise järele väiksem. Suurim vajadus nõustamise järele on neil ettevõtjatel, kelle koostöö teiste ettevõtjatega on juhuslik, nendest 78% vajaksid nõustamist. Samuti need ettevõtjad, kel ei ole püsivaid koostöösuhteid, neist 67% vajaksid konsultantide nõustamist.

Joonis 12. Ettevõtjate arvamus, kas nad pöörduksid ettevõtte arendamise nõustamiseks ettevõtlusinkubaatori konsultantide poole, osakaal protsentides, n= 75 (autori arvutused).

Uuringus küsiti, mida saaksid tugiorganisatsioonid teha ettevõtete vahelise koostöö soodustamiseks ning ettevõtluse arendamiseks. Sellele küsimusele esitati mitmeid ettepanekuid ning märkusi, nii positiivseid kui ka negatiivseid. Üldine hoiak ettevõtjate poolt on, et Pärnu vajab ettevõtlusinkubaatorit ning mitmeid kordi toodi välja, et soovitakse potentsiaalsete koostööpartneritega kontakti loomiseks vajalikke ühisüritusi, juriidilist nõustamist ning ekspertide kaasamist. Negatiivse poole pealt oli hinnanguid, et avalik sektor ei saa ettevõtluse arendamiseks midagi teha, kui puudub vajalik kompetents nõustamise jaoks.

4. JÄRELDUSED JA ETTEPANEKUD

Analüüsid käesoleva bakalaureusetöö peatükkides 2 ja 3 esitatud uuringute tulemusi, teeb töö autor järeldused ja ettepanekud Pärnu ettevõtlusinkubaatoris pakutavate teenuste ja arendamise jaoks vajaliku käivitamise tegevuskava koostamise kohta.

Uuringute tulemuste analüüsimisel saab väita, et ettevõtlusinkubaator toetab ettevõtluse arengut ning ettevõtjatel on huvi ettevõtlusinkubaatori teenuste järele. Ettevõtlusinkubaator peab leidma oma spetsiifilise suuna, milles konsultatsiooni tegevused on kõige kasumlikumad nii ettevõtjale, kui ka piirkonnale, kus ettevõtlusinkubaator tegutseb. Oluline on suunata tähelepanu kinnisvara teenusele, informatsiooni teadlikule suunamisele, koostöövõrgustike arendamisele ning üldisele juriidilisele- ja finantsnõustamisele.

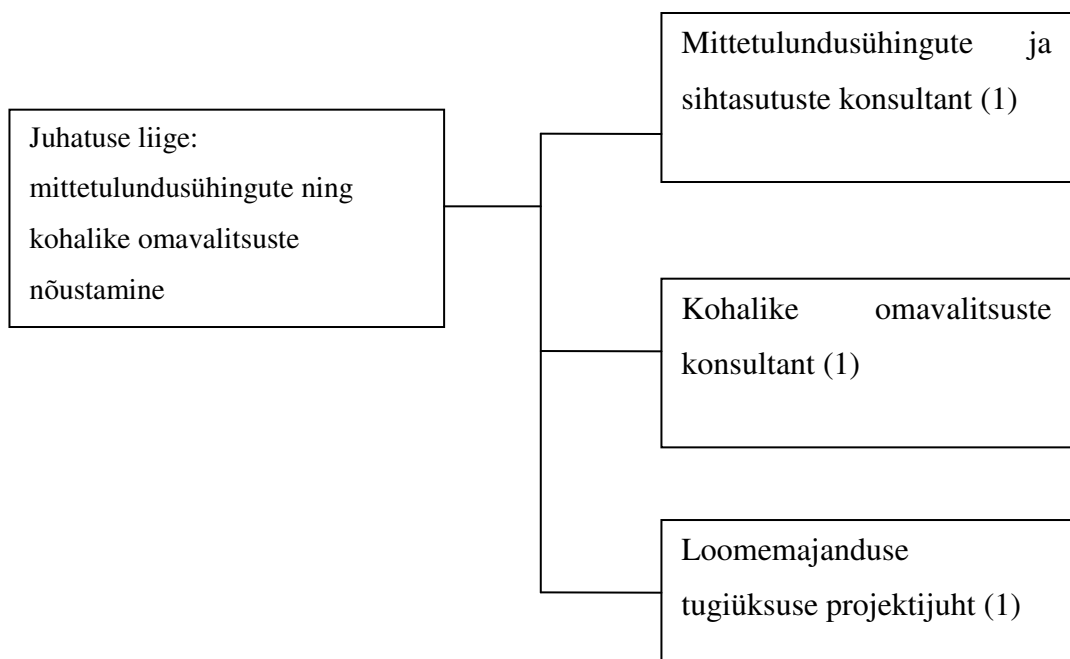
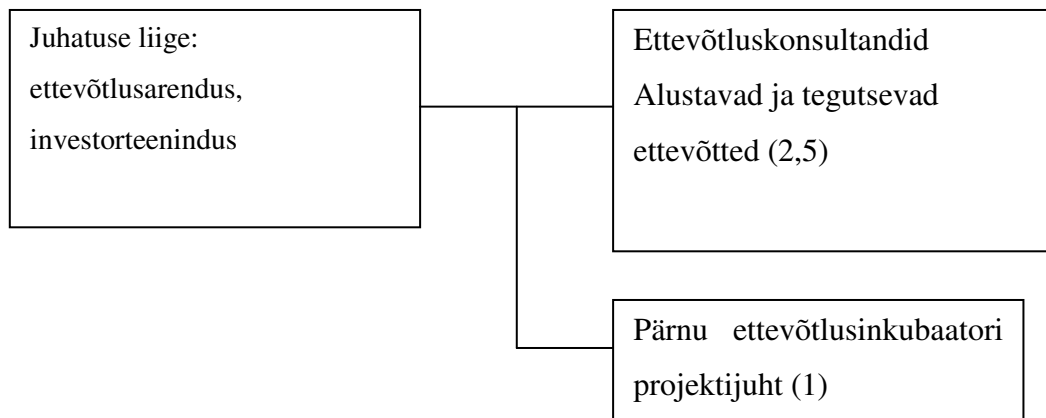
Pärnu ettevõtlusinkubaatori loomisel on oluline valida õige organisatsiooniline tegutsemisevorm. Tegutsemisevormi valiku analüüsiks tuleb analüüsida ettevõtluse arendamisega tegelevaid organisatsioone Pärnus ning selle alusel leida kõige õigem lahendus. Pärnus ettevõtluse arendamisega tegelevate organisatsioonide kokkuvõte on tehtud peatükis 2.2. Pärnu ettevõtlusinkubaatori loomisel on oluline arvestada omanike huvide kaitsmist, paindlikkust juhtimisel, vajadust ja võimalust kaasata teisi investoreid, paindlikkust varade kasutamisel, poliitilist aktsepteeritavust, ligipääsetavust Euroopa Liidu ja Eesti avaliku sektori toetusrahadele, motiveerivaid tingimusi personalile ning seadusi. (Moor *et al* 2005: 5)

Tuginedes Rowmaat *et al* (2003) ettevõtlusinkubaatori vormidele, teeb töö autor ettepaneku, et Pärnu ettevõtlusinkubaator peaks olema kasumit mittetaotlev organisatsioon. Pärnus äriatel alustel käivitatud ettevõtlusinkubaatori toimimine on ebatõenäoline nii erainvestorite vähese huvi kui ka toimimispõhimõtete tõttu. Organisatsioonilise

vormi valimisel tuleb arvestada, et reeglina soositakse Euroopa Liidus ja Eesti avalikus sektoris toetuse andmist just kasumit mittetaotlevale organisatsioonidele.

Analüüsid Pärnus tegutsevaid ettevõtlusarendus organisatsioone, teeb bakalaureusetöö autor ettepaneku moodustada PEAK juurde allüksus, kes alustab ja viib ellu „Pärnu ettevõtlusinkubaatori“ arendustegevusi. PEAK nõukogusse kuuluvad kõik ettevõtlusinkubaatori huvigruppide esindajad: ettevõtete, Pärnu linnavalitsuse, Pärnumaa Omavalitsuse Liidu, Tartu Ülikooli Pärnu kolledži, Pärnu Maavalitsuse, Pärnumaa mittetulundusühingute ja ning Tallinna Tehnikaülikooli esindaja.

Bakalaureusetöö autor teeb ettepaneku, et praegu tegutsevasse PEAK nõukogusse kaasata veel Sihtasutus Pärnumaa Turismi ning infotehnoloogia ettevõtete esindaja, et tagada kõigi osapoolte huvid ning valdkonna ekspertide kaasatus. PEAK`il on kõige otsesem kontakt alustava ja tegutseva ettevõtjaga ning teenused, mida osutatakse, on sarnased ettevõtlusinkubaatori teenustele. PEAK tegevused on suunatud kolmele sihtgrupile: ettevõtjad (sealhulgas potentsiaalsed alustavad ja tegutsevad), mittetulundusühingud ja sihtasutused ning kohalikud omavalitsused ja nende allasutused. Eraldi organisatsiooni loomine oleks rahastajatele küll selgepiiriline, kuid tooks omakorda kaasa suuremad administratsiooni kulud. Allüksuse loomine PEAK`i juurde looks võimalused paremaks ja kiiremaks üldkommunikatsiooniks alustavate ja tegutsevate ettevõtjate ning ettevõtlusinkubaatori vahel. Pärnu ettevõtlusinkubaatori käivitamiseks peab sihtasutuse nõukogu määrama projektijuhi, kes asub ettevõtlusinkubaatorit käivitama. Käesoleva bakalaureusetöö autor teeb ettepaneku luua ettevõtlus-inkubaatori projektijuhi töökoht ettevõtlusarenduse allüksuse juurde (vt joonis 13).

Joonis 13. Sihtasutus Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse võimalik struktuur (autori koostatud).

Ettevõtlusinkubaatori loomise oluliseks eduteguriks juhtkonna ja meeskonna kompetentsus. Ettevõtlusinkubaatori meeskond peab olema võimeline igapäevaselt tegelema inkubantidega ning olema võimeline andma oskuslikku nõu. Pärnu ettevõtlusinkubaatori käivitamiseks valitud projektijuhi ülesanneteks on inkubaatori töö organiseerimine, töötada välja eelinkubatsiooni- ja inkubatsiooni teenused ning inkubantide valiku süsteem.

Inkubatsiooni käivitamise etapil tuleb projektijuhil tutvustada Pärnu ettevõtlus-inkubaatorit kõigis Eestis tegutsevates inkubaatorites, kõigis Eestis tegutsevates ülikoolides ning kutsehariduskoolides. Projektijuhi ülesanne on olla teadlik toimuvatest äriideede genereerimise konkurssidest ning olla seal värbaja rollis. Pärnu ettevõtlus-inkubaatori arenemisel ning ettevõtluse konsultantide töömahu suurenemisel tuleb planeerida lisakonsultantide töökohti.

Pärnu linn on fookuse seadnud kindlatele valdkondadele, milles on tugevusi ning kus on kasvuruumi. Pärnu on fookusse seadnud kindla suuna puhke- ja turismimajandusele (sh. tervishoiuteenuste areng, keskkonnakaitse ja teadlikkus), sotsiaalteenuste-, puidusektorile, metallitöötlemisele ning infotehnoloogiale (Pärnu linna... 2012). Pärnu ettevõtlusinkubaatori käivitamisel tuleb lähtuda Pärnu linna poolt määratud fookusvaldkondadest. Pärnu regioonis on olemas puhkemajanduse kompetents - Tartu Ülikooli Pärnu kolledž, sihtasutus Pärnumaa Turism, Eesti suurimad spaa ettevõtted ning teenuste osutajad, kes on fokuseeritud piirkonna külastajatele. Kõik eelnev loob soodsa ettevõtluskeskkonna ettevõtjatele, kas loovad innovatiivseid tooteid ja teenuseid puhkemajanduse valdkonnas. 2011. aastal alustas tegevust ka Pärnumaa Loomemajanduse tugiüksus, mille eesmärgiks on toetada piirkonna loomamajanduse valdkonnas tegutsevaid ettevõtteid. Osutatavate teenuste hulka kuuluvad nõustamine, koostöövõrgustike arendamine, vajalike koolituste läbiviimine, nõustamine toodete ja teenuste arendamisel ning uute sihtturgude leidmisel. (Pärnumaa... 2012)

Pärnu ettevõtlusinkubaatori käivitamisel tuleb maksimaalselt ära kasutada juba olemasolevat kompetentsi ning vajadusel kaasata nõustamisteenustesse teised Eestis tegutsevad ettevõtlusinkubaatorid. Pärnu linna alustavate ettevõtete uuringust tuli välja, et enim on asutatud ettevõtteid hulgi- ja jaekaubanduse valdkonnas, millest saab järeldada, et selles valdkonnas on ettevõtlusesse sisenemise barjäärid ka väiksemad. Pärnu ettevõtlusinkubaatori teenuste määratlemisel tuleb arvestada valitud prioriteetseid ettevõtlusvaldkondi ning olemasolevaid kompetentse.

Ettevõtlusinkubaatori poolt pakutavate teenuste väljatöötamisel tuleb valida ka sihtgrupid. Käesoleva töö autor teeb ettepaneku ettevõtlusinkubaatori sihtgrupi ning teenuste väljatöötamisel keskenduda väikeettevõtetele, kes tegutsevad nii puhke-

majandussektoris, loomemajandus valdkonnas, kui ka info- ja kommunikatsiooni valdkonnas.

Analüüsidest Eestis tegutsevaid ettevõtlusinkubaatoreid, seal pakutavaid teenuseid ja Pärnu linna ettevõtluse arendamise prioriteete, on töö autor koostanud Pärnu ettevõtlusinkubaatori eesmärgid:

1. Pärnus tegutsevate ettevõtete kasvu kiirendamine, innovaatiliste ettevõtete tekkimise soodustamine ning tagada ettevõtete elujõulisus ja kasvusuutlikkus;
2. soodsa ettevõtlus- ja innovatsioonikeskkonna tekitamine, mis loob ja arendab ettevõtlusinkubaatoris paiknevate ettevõtete koostoimimisest ning erisusest tekkivat sünergiat;
3. luua ettevõtlusinkubaatorist väljuvatele ettevõtetele kõrgemat lisandväärtust, ettevõtteid loovad uusi töökohti piirkonda ning on kõrge ekspordipotentsiaaliga.

Eesmärgi täitmiseks peavad Pärnu ettevõtlusinkubaatori teenused jagunema kolme arengustaadiumi gruppi: eelinkubatsiooni teenused; alustamise- ning arendamise teenused ja järelinkubatsiooni teenused. Inkubatsiooni käivitamiseks ning ettevõtete valimiseks Pärnu ettevõtlusinkubaatorisse viiakse läbi eelinkubatsioon (ettevõtlusinkubaatori poolt kehtestatud sisenemiskriteeriumidele vastav eelinkubatsiooni-protsessis osalev ettevõtja). Töö autori hinnangul peaks eelinkubatsiooni staadiumis osutama alljärgnevat teenuseid:

- äriidee perspektiivi ning potentsiaali väljaselgitamine. Eelinkubatsiooni käivitamiseks kuulutab Pärnu ettevõtlusinkubaator välja konkursi. Äriidee ja potentsiaali väljaselgitamine toimub ka Pärnu linnavalitsuse poolt läbiviidava projekti „Ettevõtlik Pärnakas“ raames. Heade äriideede leidmiseks tuleb inkubaatori juhil osaleda Eestis toimuvatel „Start-up“ ja äriideede väljatöötamise seminaridel, et leida just need ideed, mis Pärnu regiooni arengule kaasa aitaksid;
- kontaktvõrgustike arendamiseks teabepäevade ning seminaride korraldamine;
- konsultatsioon ja nõustamine äriprojekti koostamisel;
- koolitused ja nõustamisteenused. Koolituste ja nõustamisteenuste osutamisel keskendutakse eelkõige Pärnu poolt valitud eelisarendavate sektorite arendamisele. Koolituste ja nõustamisteenuste osutamise järgselt viiakse iga kord

läbi ka tagasiside küsitlused, et tagada kvaliteet ning olla pidevalt kursis, mis on just need teenused, mida ettevõtjad vajavad.

Eelinkubatsiooni teel valminud äriplaanide alusel teeb PEAK`i juhtkond otsuse, millised ettevõtjad on valitud läbima kogu inkubatsiooni programmi. Eelinkubatsiooni konkursi käivitamine peaks toimuma vähemalt kaks korda aastas ja maksimum kestvuse aeg on kolm kalendrikuud. Eelinkubatsioonile järgneb valitud ettevõtjatele inkubatsiooni teenuste pakkumine. Inkubatsiooni teenused Pärnu ettevõtlusinkubaatoris jagunevad omakorda kolme gruppi.

Esimene inkubatsiooniteenus on kinnisvaraga seotud teenused. Läbiviidud küsitlusele vastanud ettevõtjad leidsid, et ettevõtlusinkubaatori kõige õigem tegutsemise koht on kesklinnas. Analüüsidest teisi Eestis asuvaid ettevõtlusinkubaatoreid, siis ka nende tegutsemise koht on piirkonnakeskuste läheduses või ülikoolide ja teadusasutuste juures. Tuginedes teiste ettevõtlusinkubaatorite kogemustele ning läbiviidud küsitlusele, teeb käesoleva töö autor ettepaneku, et Pärnu ettevõtlusinkubaator asukoht oleks Pärnu kesklinn.

Analüüsidest Pärnu linnale kuuluvaid hooneid ning võimalusi, võiks Pärnu ettevõtlusinkubaator tegutseda Uus tn.3 hoones. Antud hoone kuulub Pärnu linnale, kuid on olnud aastaid kasutuseta ning kuulub kinnisvaramüügi nimekirja. (Pärnu linnavalitsus 2012) Töö autor leiab, et ettevõtlusinkubaatori rajamine Uus tn.3 hoonesse täidab mitut eesmärki: inkubaator tegutseb Pärnu kesklinnas, mida ettevõtjad uuringu tulemusena ka soovisid; inkubaatori tegutsemine antud hoones elavdab Pärnu kesklinna piirkonda, tuues sinna tagasi ettevõtluse ning kasutuseta hoone jääb ka tulevikus avalikku kasutusse. Uus tn.3 ruumiprogramm võimaldab pidada suuremaid koostöö jaoks vajalikke nõupidamisi ning kohtumisi, samas loob ka võimaluse ruumide välja rentimiseks. Hoone puuduseks on väheste kontoriruumide olemasolu. Inkubaatori käivitusaastatel on ruumiprogramm piisav, kuid tulevikus näeb töö autor võimalikku koostöölahendust kõrval asuva hoone Uus tn 5 haldajaga, kus täna tegutseb käsitöölisi koondav mittetulundusühing Maarja Magdaleena Gild.

Pärnu ettevõtlusinkubaatori kinnisvaraga seotud teenuste hulka kuuluvad eelkõige ruumide ja seadmete rent. Töö autor teeb ettepaneku, et maja haldamiseks sõlmitaks

Pärnu linna ja PEAK`i vahel pikaajaline rendileping kindla suunitlusega. Maja haldaja osutab inkubantidele kommunaalteenuseid ning vastutab ruumide ja vara tehnilise korrashoiu ning halduse eest. Inkubaatoris tegutsevatel ettevõtjatel on võimalik kasutada ka nõupidamise ning seminaride ja konverentside ruume. Ettevõtlusinkubaatorisse asuvate ettevõtjatega sõlmitakse rendilepingud ruumide kasutamise kohta. Iga inkubaatoris asuva ettevõtja soovidele lähenetakse personaalselt. Eelnevalt selgitatakse välja vajadused, kas inkubant vajab erinevaid tehnilisi seadmeid ning milliseid seadmeid vajatakse ja sellest lähtuvalt koostatakse teenusepaketi maksumus. Ettevõtlusinkubaatoris tagatakse telefoni- ja internetiühendus, samuti paljundamismasina ning muude vajalike kontoriseadmete kasutus.

Kinnisvaraga seotud teenused on sümbioosis ettevõtlusinkubaatori poolt pakutavate äri-, konsultatsiooni-, turundus- ning koostöövõrgustike ja partnerite otsimise teenustega. Pakutavate äriteenuste määratlemisel on töö autor aluseks võtnud Pärnus alustavate ettevõtjate seas läbiviidud uuringu.

Bakalaureusetöö autori ettepanekul võiksid Pärnu ettevõtlusinkubaatori konsultatsiooni- ja nõustamise teenuste hulka kuuluda:

- juriidiline-, juhtimisalane- ja finantsnõustamine;
- igapäevane ettevõtte tegevuse monitooring, tugi ja nõustamine ettevõtte toodete või teenuste arendamiseks;
- uute sihtturgude ning kliendikontaktide otsimine nii Eestis kui ka välisriikidel;
- koostöö- ja äripartnerite otsing ning ka erinevate koostööprojektide algatamine;
- igakülgne tugi sobivate rahastusallikate leidmisel ning taotluste ettevalmistamisel;
- mentorite otsimine ettevõtjatele;
- igakülgne tugi Eesti teadusasutuste kaasamiseks, ekspertide leidmiseks ning vajalike kontaktide vahetamiseks inkubantide ning ekspertide vahel;
- turundus- ja koostöövõrgustike arendamine.

Nõustamisteenuste hulka peaks kuuluma ka virtuaalne nõustamisteenus, mis hõlmab kõiki eelnevalt nimetatud teenuseid. Virtuaalne nõustamine võimaldaks Pärnu ettevõtlusinkubaatoril suurendada klientide hulka ning ei sea piiranguid ettevõtjatele, kes ei

vaja kinnisvaraga seotud teenuseid. Peale ettevõtlusinkubaatorist lahkumist peaks ettevõtjal olema võimalus osta ka järelinkubatsiooni teenust.

Töö autori ettepanekul peaksid järelinkubatsiooni teenuste hulka kuuluma:

- ettevõtte arengu statistiliste parameetrite seire (kolm aastat peale ettevõtlusinkubaatorist väljumist);
- konsultantide ettepanekud toote või teenuse arendamiseks, vastavalt seire tulemustele;
- ettevõtte arengu jaoks vajalikud koolitused ning koostöö- ja äripartnerite otsing;
- mentorlus.

Ettevõtlusinkubaatori teenuste portfelli tuleb vaadelda tervikuna ning hinnata teenuste tulemuslikust. Teenustele tuleb koostada mõõdikud ning teha mõõdikute järgi vähemalt kord aastas statistilist seiret, et täita ettevõtlusinkubaatori peamist eesmärki, milleks on suurendada ettevõtete lisandväärtust, töötajate arvu ning ekspordivõimekust.

Pärnu ettevõtlusinkubaatori käivitamiseks on töö autor koostanud tegevuskava, mis jaguneb kolme tegevusetappi - ettevalmistavad tegevused; käivitavad tegevused ning arendustegevused. Tegevuskava ettepanekud on koostatud tuginedes bakalaureusetöös kirjeldatud teooriale ning teiste Eesti ettevõtlusinkubaatorite käivitamise kogemustele.

Ettevalmistavad tegevused ettevõtlusinkubaatori käivitamiseks on käesolev bakalaureuse töö, äriplaani koostamine, Pärnumaa ettevõtluse arendusorganisatsioonide ning kohaliku omavalitsuse juhtidega läbirääkimiste pidamine. Kõige olulisem ettevalmistav tegevus on Pärnu ettevõtlusinkubaatori sihtgrupi määratlemine ja sihtgrupile vajaliku teenuste portfelli kinnitamine ning saavutada kokkuleppe Pärnu linnavalitsusega finantstoetuse saamiseks.

Käivitamise etapis tuleb alustada inkubaatori teenuste väljaarendamist. Sõlmida tuleb vajalikud lepingud PEAK`iga, kuulutada välja eelinkubatsiooni konkurss, soetada vajalik põhivara ning teha esialgsed investeeringud ettevõtlusinkubaatori hoonesse. Käivitamise etapis on oluline palgata projektijuht, kes hakkab ettevõtlusinkubaatori käivitamist juhtima, tegelema ettevõtlusinkubaatori turundusega ja otsima aktiivselt tulevase inkubante (vt lisa 9).

Kolmas etapp on inkubaatori arendusetapp, kus tuleb fookus suunata eelkõige ettevõtlusinkubaatoris olevate teenuste käivitamisele ning arendusele. Ettevõtlusinkubaator peab olema paindlik ja suutma kohanduda võimalike kiirete muutustega maailmamajanduses ning kohaliku ettevõtluspoliitikaga (vt lisa 10).

Eelnevalt kirjeldatud tegevuste elluviimisel saab käivitada Pärnu ettevõtlusinkubaatori. Ettevõtlusinkubaator peab olema valmis oma teenuseid pidevalt uuendama ja muutma vastavalt muutuvale majandussituatsioonile ning ettevõtete vajadustele.

Käesoleva töö autori hinnangul on Pärnu linnas väga oluline käivitada ettevõtlusinkubaator, mis on kasvukeskuseks ettevõtjatele ning ka piirkonna maine kujundaja. Efekttiivne ja tulemuslik ettevõtlusinkubaator loob eelduse, miks alustada ning arendada ettevõtlust Pärnu linnas. Uuringu tulemused näitavad, et käesoleval ajal on ettevõtte alustamine Pärnus pigem lokaalne, kuid ettevõtlusinkubaatori käivitamine Pärnu linnas võib suurendada ettevõtete arvu, kes valivad tegutsemiskohaks Pärnu hea ettevõtluskeskkonna ning olemasoleva kompetentsi pärast.

KOKKUVÕTE

Ettevõtlusinkubaator on majanduslik ja sotsiaalne üksus, mis on loodud ettevõtluse kasvu ja edu kiirendamiseks läbi kompleksse ettevõtluse toetusprogrammi. Ettevõtlusinkubaatoritel on mitmeid erinevaid tegutsemise vorme: kasumitaotlemisega kinnisvara arendamine, mittetulunduslik arendusorganisatsioon, akadeemiline ning kasumitaotlusega stardikapital.

Käesoleva töö eesmärgiks oli hinnata ettevõtlusinkubaatori käivitamise vajadust Pärnu linnas ning teha ettepanekuid ettevõtlusinkubaatoris pakutavateks teenusteks, tegutsemise organisatsiooniliseks vormiks ning koostada ettepanekud Pärnu ettevõtlusinkubaatori käivitamise tegevuskavaks.

Bakalaureusetöö on jagatud neljaks peatükiks. Esimeses peatükis antakse ülevaade ettevõtlusinkubaatori definitsioonist, erinevatest tegutsemise vormidest, ettevõtlusinkubaatori poolt pakutavatest teenustest ning ettevõtlusinkubaatori efektiivsusest. Teises peatükis antakse ülevaade Eestis tegutsevatest inkubaatoritest ning Pärnus juba toimivatest ettevõtluse arendamisega tegelevatest organisatsioonidest. Kolmandas peatükis viidi läbi uuringu analüüs ning neljandas peatükis tehakse ettepanekuid Pärnu ettevõtlusinkubaatori käivitamiseks ning on koostatud käivitamise jaoks vajalik tegevuskava.

Inkubaatorite tegutsemise põhieesmärgiks on abistada ja toetada uute ning noorte ettevõtete kasvamist, et suurendada ettevõtete konkurentsivõimelisust muutavas majandussituatsioonis. Tegutsemise vorm valitakse inkubaatoris lähtuvalt tegutsemise eesmärgist, määratletud sihtgrupist ning soovist kas olla majanduslikult tasuv või regiooni arendav ning toetav inkubaator. Teenused, mida inkubaatoris pakutakse, jagunevad inkubandi elutsükli järgi. Eristatakse kolme staadiumi: eelinkubatsiooni, inkubatsiooni ning järelinkubatsiooni. Edukas ettevõtlusinkubaator peab suutma kõik kolm staadiumit teenustega katta. Eelinkubatsioonis pakutavate teenuste eesmärgiks on

välja töötada äriidee, koolitada alustavat ettevõtjat ning aidata luua vajalikke kontaktvõrgustikke. Inkubatsiooni staadiumis osutatakse eelkõige äriteenuseid. Teenuste hulka kuuluvad turuuringud, tootearendus, vajadusel ekspordiplaani nõustamine, finantsplaani analüüs, suhtlemine teaduskeskustega ning vajadusel ka intellektuaalse omandi kaitsmine. Inkubatsiooni staadiumis osutatakse ka ettevõtjale vajalikke kinnisvara teenuseid: ruumide renti, vajaliku kontoritehnika kasutamist ja muid vajalikke haldusteenuseid. Järelinkubatsiooni teenuste hulka kuuluvad tootearenduseks vajalikud teenused: koolitused, ekspertide ja teadusasutuste kaasamine, ettevõtte tegevuskava monitooring ning vajalike koostöövõrgustike arendamine ja loomine.

Bakalaureusetöö teises osas uuriti Eestis tegutsevaid ettevõtlusinkubaatoreid ja Pärnus tegutsevaid ettevõtluse arendamisega tegelevaid organisatsioone ning nende teenuseid. Uuringu meetodiks oli sekundaarsete andmete analüüs „*desktop reasearch*“. Uuringu aluseks oli võetud veebis olev informatsioon ning osaliselt tugineti täiendavatele mitteformaalsetele intervjuudele ettevõtlusinkubaatori tegevjuhtidega. Eestis tegutseb 12 ettevõtlusinkubaatorit ning kaks virtuaalselt inkubaatorit. Enamus tegutsevaid ettevõtlusinkubaatoreid pakuvad kõike kolme inkubatsiooni staadiumi teenuseid. Intervjuudele tuginedes saab väita, et kõige olulisem on ettevõtjate jaoks kontaktvõrgustiku arendamisega seotud tegevused ning valdkonnaülesed kohtumised. Kohtumistel tekkiv sünergia erinevate valdkondade vahel aitab luua uusi innovatiivseid äriideid.

Hindamaks ettevõtjate arvamust ettevõtlusinkubaatori rajamise ning vajalike ettevõtlusinkubaatori teenuste kohta, viis bakalaureusetöö autor läbi uuringu alates 2009. aastast alustanud ettevõtjate seas. Uuringu tulemustest selgub, et ettevõtjatel on huvi ettevõtlusinkubatsiooni poolt pakutavate teenuste järele. Üle poolte ettevõtjatest pöördusid ettevõtte arendamise nõustamiseks ettevõtlusinkubaatorisse ning üle poole ettevõtjatest vajaksid soodustingimustel ruumide renti koos vajalike haldusteenustega, 80% vastajate hulgast oli seisukohal, et ettevõtlusinkubaatori teenuseid kasutades oleks ettevõtte edukam ning kasv oleks kiirem.

Tulenevalt läbiviidud uuringutest tegi bakalaureusetöö autor ettepanekud Pärnu ettevõtlusinkubaatori organisatsioonilise tegevusvormi kohta, vajalike teenuste kohta ning koostas tegevuskava inkubatsiooniteenuse käivitamiseks.

Autori ettepanekul võiks Pärnu ettevõtlusinkubaator olla sihtasutuse Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse allüksus. Antud tegutsemisevorm hoiab madalana üldhalduskulud ning võimaldab kaasata arendusüksuse konsultante ettevõtlusinkubaatori teenuste osutamisse. Arenduskeskusel on ka kõige otsesem kontakt alustavate ning tegutsevate ettevõtjatega ning on olemas atesteeritud ettevõtluskonsultandid, mis võimaldab pakkuda kvaliteetset teenust. Uuringu põhjal peavad ettevõtjad parimaks ettevõtlusinkubaatori tegutsemise kohaks Pärnu kesklinna. Töö autori ettepanekul võiks olla tegutsemise kohaks Pärnus, Uus tn.3 olev hoone, mis kuulub Pärnu linnale ja on aastaid seisnud kasutuseta.

Tuginedes esimeses peatükis kirjeldatud teooriale, Eestis tegutsevate inkubaatorite analüüsile ning läbiviidud küsitluse analüüsile, on töö autor koostanud ettepanekud ettevõtlusinkubaatori käivitamise tegevuskavaks. Tegevuskava on jagatud kahte gruppi: ettevalmistavad ning käivitamise jaoks vajalikud tegevused ning arendustegevused.

Pärnu ettevõtlusinkubaatori loomise tulemusena suureneb töö autori hinnangul piirkonnas ettevõtlusaktiivsus. Kasvab lisandväärtust andvate ettevõtete hulk, kuna ettevõtlusinkubaatori toel on võimalik toetada Pärnus uusi ettevõtlussuundi ning toetada innovatsiooni. Olulised on ka uued loodud töökohad, mille kaudu lisandub maksutulu kohaliku omavalitsuse eelarvesse. Lisaks maksutulule kasvab ka piirkonna ettevõtete koostöövõime ning tihenevad kontaktid välisinvestoritega. Tulemuseks on innovatiivsete ettevõtete arvu suurenemine ning ekspordivõime kasvamine ettevõtete seas.

Käesoleva bakalaureuse tööd saab jätkata magistritööna ning viia läbi analüüs, mis annab ülevaate ettevõtlusinkubaatorite tegutsemise efektiivsusest Eestis. Analüüs võimaldab paremini planeerida ettevõtlusinkubaatoris osutatavaid teenuseid ning seeläbi ka avaliku sektori poolt antud finantsvahendite tasuvust.

VIIDATUD ALLIKAD

1. **Aabonen, L.** 2009. Explaining incubators using firm analogy. *Techovation*. Vol. 29, pp. 657-660.
2. **Abetti, A.** 2004. Government Supported Incubators in the Helsinki Region, Finland: Infrastructure Results and Best Practices. – *Journal of Technology Transfer*. No. 29, pp. 19-40.
3. **Allen, D. McCluskey, R.** 1990. Structure, Policy, Services and Performance in the Business Incubator Industry – *Entrepreneurship Theory and Practice*, vol. 15, No.2, pp. 61 -77.
4. **Amezua A.,S.** 2009. Business Incubation as Entrepreneurship Policy. A Report from the National Census of Business Incubators and their Tenants. Whitman School of Management. Syracuse University.
[<http://www.maxwell.syr.edu/uploadedFiles/news/BoonOrBoondoggle.pdf>]
31.01.2012.
5. **Amstron, S., Akindinde, B., Moor, J.** 2002. Inkubatsiooni koostöövõrgustiku koolituse käsiraamat. Ettevõtlike Arendamise Sihtasutus.
[<http://www.docstoc.com/docs/20271687/NATIONAL-AGENCY-FOR-REGIONAL-DEVELOPMENT>] 01.02.2013.
6. **Barbero J, L., Cassillas, J.C.Ramos, A.,Guitar, S.** 2012. Revisiting incubation performance, How incubator typology affects results.- *Technological Forecasting and Social Change*. Vol.79 , No. 5, pp. 888-902.
7. Benchmarking of Business Incubators. 2002. Final Report. Centre of Strategy and Evaluation Services, Europa Union [www.cses.co.uk/upl/File/Benchmarking-business-Incubators-appendices.pdf] 01.02.2013.
8. **Bergek. A., Norrman, C.** 2008. Incubator best practice: A framework. *Technovation*. Department of Management and Engineering. Linköping University. Sweden. *Technovation*. Vol. 28, No 1–2, pp. 20–28.

9. **Campbell, C., Allen, D.** 1987. The Small Business Incubator Industry: Micro-Level Economic Development. – Economic Development Quarterly. Vol.1, No.2, pp.178-191.
10. **Carayannis, E.G., Zedtwitz, M.** 2005. Architecting gloCal (global–local), real-virtual incubator networks (G-RVINS) as catalysts and accelerators of entrepreneurship in transitioning and developing economies: lessons learned and best practices from current development and business incubation practices. George Washington University, School of Business and Public Management, Science, Technology Innovation and Entrepreneurship, European Union Center. [<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0166497203000725>] 01.02.2013.
11. Eesti Ettevõtluse arendamise 2012. aasta hetkeseisu, kaardistus, organisatsioonide, rakendatud poliitikat ja meetmete, raportite ja uuringute, õppekavade ja koolituste kaardistus. 2012. Eesti Arengufond. [http://www.arengufond.ee/upload/Editor/ettevotlus/Ettev%C3%B5tluse%20endamine%20kaardistus_Arengufond_2012.PDF] 01.03.2013.
12. Eesti Kaubandus- ja Tööstuskoda kodulehekül. 2012. [www.koda.ee] 01.03.2013.
13. Eesti Töötukassa kodulehekül. 2012. [www.tootukassa.ee] 01.03.2013.
14. Global Good Practice in Incubation Policy Development and Implementation. 2010. The International Bank for Reconstruction and Development, The World Bank 1818 H Street NW.
15. **Hackett, S. M., Dilts, D.M. A** , 2004. Systematic Review of Business Incubation Research.- Journal of Tehchnology Transfer. Vol. 29, pp. 82.
16. **Hannon, P.** 2005. Incubation Policy and practice: building practitioner and professional capability. – Journal of Small Business and Enterprise Development. Vol.12 No.1, pp. 57-75.
17. **Lewis, D.** Does Technology Incubation Work? 2001. A Critical Review- Washington, DC: U.S. Department of Commerce, Economic Development Administration, p.48. [http://umdrive.memphis.edu/jkwalkr1/public/business_incubator/do%20business%20incubators%20work.pdf] 01.03.2013.

18. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium. Kodulehekülg, 2012
[www.mkm.ee] 01.02.2012.
19. **Mian, S,A.** 1996. Assessing value-added contributions of university technology business incubators to tenant firms. – Research Policy. Vol.25, pp, 325-335.
20. **Moor J., Urva T., Hendrikson E., Noorem T., Noorkõiv R., Tasa A., Ilmann S., Tõnisson R.** 2005. Ettevõtluskubaatori käsiraamat.
[http://www.teaduspark.ee/UserFiles/File/Inkubaator_Manual_2005.pdf]
14.11.2012.
21. Pärnu ettevõtlusuuring 2008. Pärnu linnavalitsus.
[http://www.parnu.ee/index.php?id=1987] 01.02.2013.
22. Pärnu linna arengukava aastani 2025. Pärnu linnavalitsus.
[https://www.riigiteataja.ee/akt/427092012012?leiaKehtiv] 14.11.2012.
23. **Pärnu linnavalitsus.** Kodulehekülg. 2012 [www.parnu.ee] 01.02.2013.
24. Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus. 2012. Kodulehekülg [www.peak.ee]
01.02.2013.
25. **Rice, M.** 2002. Co-production of business assistance of business incubators. An exploratory study. – Journal Business Venturing. vol.17, pp 163-187.
26. **Rouwmaat, V., Reid, A., Kurik, S.,** 2003. Business incubation: review of current situation and guidelines for government intervention in Estonia
[http://www.mkm.ee/public/32003_Business_Incubation_in_Estonia_-_Rouwmaat_2003.pdf] 23.02.2013.
27. Sihtasutus Pärnumaa Turism. 2012. Kodulehekülg. [www.visitparnu.com]
01.02.2012.
28. Start-up Eesti 2011-2013. Tegevuskava innovaatiliste start-up ettevõtete arendamiseks. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Vabariigi Valitsuse korraldus nr 557, 22.12.2011.
[http://valitsus.ee/UserFiles/valitsus/et/valitsus/arengukavad/haridus-ja-teadusministeerium/Start-up.doc] 01.03.2012.
29. **Wiigins, J.,Gibson, D.V.** 2003. Overview of US inkubators and the case of Austin Tehchnoly Incubator – International Journal on Entrepreneurship and Innovation Management. Entrepreneurship and Innovation Management. Vol. 3, No ½, pp. 56.

30. **Voisey, P.,Gornall, L.,Jones, P., Thomas, B.** 2006. The Measurment of
Succes in Business Incubation Project.- Journal of Small Business and
Enterprise Development. Vol.13, No. 3, pp. 454-468.

LISAD

Lisa 1. Ettevõtlusinkubaatori kriteeriumid

	Kinnisvara arendamine		Ettevõtluse arendamine	
	Kasumitaotlusega kinnisvara arendamine	Mittetulunduslik arendusorganisatsioon	Akadeemiline inkubaator	Kasumitaotlusega stardikapital
Peaesmärk	Kinnisvara arendamine; Müüa omaniku teenuseid rentnikule	Töökohtade loomine; Ettevõtluse positiivse efekti teadvustamine	Teaduse ja tööstuse koostöös müüa ning koostada ülikooli uuringuid	Akumuleerida investeerimise võimalusi
Lisaesmärk	Luu võimalused tehnoloogia ülekandeks; Luu võimalused investeringuteks	Tekitada jätkusuutlik sissetulek; Mitmekesistada majanduslikku baasi; Tugevdada regiooni maksubaasi Täiendada olemasolevaid programme Anda kasutusse vabu hooneid, rajatisi, seadmeid jm vahendeid	Tugevdada teeninduslikku ja juhenduslikku missiooni; Akumuleerida investeerimise võimalusi; Luu „hea tahe“ institutsioonide ja kogukonna vahel	Tootearendus;

Allikas: Rowmaat *et al* 2003: 10

Lisa 1 järg

	Kinnisvara arendamine	Ettevõtluse arendamine		
	Kasumitaotlusega kinnisvara arendamine	Mittetulunduslik arendusorganisatsioon	Akadeemiline inkubaator	Kasumitaotlusega stardikapital
Huvigrupid	Kinnisvaraarendajad; Majanduse arendamisega seotud ametkonnad	Majanduse arendamise soetud ametkonnad; Poliitikud.	Ülikoolide ametkonnad; Majanduse arendamisega seotud ametkonnad; Poliitikud	Juhtivad partnerid; Piiratud vastutusega partnerid; Majanduse arendamisega seotud ametkonnad
Sisepääsu nõuded	Rendi maksmise võimelisus	Potentsiaalsed uued töökohad; Uued firmad; Kohalik kapital; Mitte vahenduse, kaubanduse ja personaalteenuste ettevõtted	Ülikooli kuuluvus; Tehnoloogia intensiivsus Potentsiaalsed uued töökohad; Täiend ülikooli programmidele	Kõrge kasvupotentsiaal; Kõrge „lõikuse“ potentsiaal;

Allikas: Rowmaat 2003: 10

Lisa 2. Eesti tegutsevad ettevõtlusinkubaatorid ja nendes pakutavad teenused

Inkubaatori nimetus	Eesmärk	Infrastruktuur (kinnisvara, seadmed)	Ärinõustamine / konsultatsioon	Ühisturundus (turundus)	Eelinkubatsioon
Tallinna ettevõtlusinkubaatorid (Loominkubaator, Loomemajanduse arenduskeskus, Ülemiste ettevõtlusinkubaator, Kopli ettevõtlusinkubaator)	<i>Start-up</i> ettevõtluse edendamine, fokuseerimine kindlatele valdkondadele	x	x	x	x
SA Tallinna Teaduspark Tehnopol	<i>Start-up</i> ettevõtluse arendamine	x	x	x	x
Lääne-Harju Ettevõtlusinkubaator MTÜ	Ettevõtluse arendamine		x		
Tartu Biotehnoloogia Park	Ettevõtluse arendamine. Fokuseerimine biotehnoloogia, meditsiini ja veterinaarmeditsiini valdkonnas tegutsevatele ettevõtjatele	x	x		x
Tartu Teaduspark	Ettevõtluse arendamine. Fokuseerimine teadus- ja tehnoloogiamahukate firmade rahvusvaheline kasvukeskus ning regiooni innovatsioonisüsteemi arendamisele.	x	x	x	x

Allikas: autori koostatud

Lisa 2 järg

Inkubaatori nimetus	Eesmärk	Infrastruktuur (kinnisvara, seadmed)	Ärinõustamine / konsultatsioon	Ühisturundus (turundus)	Eelinkubatsioon
Tartu Loomemajanduskeskus	Ettevõtluse arendamine. Fokuseerimine loomemajandus valdkonnale..	x	x	x	x
SA Viljandi loomeinkubaatorid	Ettevõtluse arendamine. Fokuseerimine tekstiil ja metallitöötlemise valdkonnale.	x	x		x
Ida-Virumaa Tööstusalade Arenduse inkubaator , EAGLE NEST	<i>Start-up</i> ettevõtluse edendamine	x	x	x	x
Sillamäe Vabatsooni Äriinkubaator	Ettevõtluse arendamine	x	x		
Kadrina Startpark	Ettevõtluse arendamine	x	x		
MTÜ Pandivere Arendus- ja Inkubatsioonikeskus	Ettevõtluse arendamine.		x	x	x
Võrumaa Tehnoloogiainkubaator	Ettevõtluse arendamine. Fokuseeritud: tootmise- ja tehnoloogia valdkonnale.	x	x	x	x

Allikas: autori koostatud

Lisa 2 järg

Inkubaatori nimetus	Eesmärk	Infrastruktuur (kinnisvara, seadmed)	Ärinõustamine / konsultatsioon	Ühisturundus (turundus)	Eelinkubatsioon
Eesti Arengufondi rahvusvaheline äriinkubaator Seedbooster (virtuaalinkubaator)	Ettevõtluse arendamine. Fokuseeritud ambitsioonikate äriprojektide rahvusvahelise potentsiaali avamine ja nende riskikapitali küpseks arendamine.		x		x
PESA (virtuaalne tootearendus keskkond)	Ettevõtluse arendamine. Fokuseeritud: tugiteenustele tooteidee arendamiseks loomemajanduse valdkonnas		x	x	x

Allikas: autori koostatud

Lisa 3. Uuringu ankeet „Ettevõtlusinkubaatori vajadus Pärnu linnas“

---

* Kohustuslik

1. Teie ettevõtte on tegutsenud*

(valige üks vastuste variantidest)

- Kuni 1 aasta
- kuni 3 aastat
- ja rohkem aastat

2. Ettevõtte juriidiline tegutsemise vorm*

(valige üks vastuste variantidest)

- Aktsiaselts (AS)
- Osühing (OÜ)
- Tulundusühistu (TÜ)
- Mittetulundusühing (MTÜ)

3. Ettevõtte tegutsemise koht *

(valige üks vastuste variantidest)

- Pärnu linn
- Pärnumaa
- Lääne-Eesti
- Mujal Eestis
- Välisriikides

Lisa 3 järg

4. Ettevõtte juhtimise asukoht*

(valige üks vastuste variantidest)

- Pärnu linn
- Pärnumaa
- Lääne-Eesti
- Mujal Eestis
- Välisriikides

5. Ettevõtte tegevusala (EMTAK)*

(valige üks vastuste variantidest)

- Põllumajandus, metsamajandus, kalapüük
- Mäetööstus
- Töötlev tööstus
- Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine
- Veevarustus
- Kanalisatsioon, jäätme-saastekäitlus
- Ehitus
- Hulgi- jaekaubandus, mootorsõidukite ja mootorrataste remont
- Veendus ja laendus
- Majutus ja toitlustus
- Info ja side
- Finants- ja kindlustustegevus
- Kinnisvaraalne tegevus
- Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus
- Haldus - ja abitegevused
- Avalik haldus ja riigikaitse
- Haridus
- Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne
- Kunst, meelelahutus ja vaba aeg

Lisa 3 järg

- Muud teenindavad tegevused
- Kodumajapidamiste kui tööandjate tegevus; kodumajapidamiste oma tarbeks mõeldud eristamata kaupade tootmine ja teenuste osutamine
- Eksterritoriaalsete organisatsioonide ja üksuste tegevus
- Muu .....

6. Töötajate arv ettevõttes 2013 aastal

- 1 - 3 inimest
- 4- 5 inimest
- 6 -10 inimest
- 11 - 20 inimest
- 21 - 50 inimest
- 51 - rohkem inimest

7. Töötajate arvu prognoos 3 aasta pärast (2016)*

- 1 - 3 inimest
- 4 - 5 inimest
- 6 -10 inimest
- 11 - 20 inimest
- 21 - 50 inimest
- 51 - rohkem inimest

8. Mis põhjustel alustasite oma tegevust just Pärnus*

(valida võite mitu varianti)

- Asutajate elukoht
- Soov suunata oma tegevus kohalikule turule
- Kvalifitseeritud tööjõu olemasolu

Lisa 3 järg

- Odava tooraine olemasolu
- Sadama olemasolu
- Hea geograafiline asukoht
- Raudteeühendus
- Lennuühendus
- Ettevõtluseks vajalik maa/ruumide olemasolu
- Suur välisturistide ja siseturistide külastajate arv piirkonnas
- Usk, et Pärnul on perspektiivi tulevikus
- Muu....

9. Kas teete koostööd teiste ettevõtetega:*

(valige üks vastuste variantidest)

- On väljakujunenud pikaajalised koostööpartnerid
- Teeme aeg-ajalt koostööd püsivate partneritega
- Koostöö on juhuslikud
- Ei ole püsivaid koostöösuhteid
- Ei oska öelda

10. Milliste ettevõtluse tugiorganisatsioonidega olete teinud koostööd:*

(valida võite mitu varianti)

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS)

Sihtasutus Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus (PEAK)

Eesti Kaubandus- ja Tööstuskoda

SA Kredex

Ei ole nimetatud organisatsioonide olemasolust teadlik

Muu.....

Lisa 3 järg

11. Milliseid kinnisvaraga seotud teenuseid oleksite vajanud ettevõtlusega alustamisel*

(valida võite mitu varianti)

- Soodustingimustel ruumide rent koos haldusteenustega (valve, parkimine jt)
- Kontori sisustus (telefoniside-, internetiühendus, mööbel, arvutid)
- Kaasaegse esitlustehnikaga sisustatud nõupidamisruumide kasutamine
- Muu

12. Milliseid konsultatsiooniteenuseid oleksite vajanud ettevõtlusega alustamisel*

(valida võite mitu varianti)

- Äriplaani koostamine ja/või hindamine ekspertide poolt
- Erialaspetsialistide koolitus (ettevõtluse alustamine, turundus, finants, juriidiline jne)
- Kontaktürituste korraldamine (investorid, kliendid, koostööpartnerid)
- Tegevusplaani monitooring ekspertide poolt (ettevõtte arengutsükli jälgimine, nõustamine)
- Tehnoloogiaalane nõustamine
- Juriidiline, juhtimisalane- ning finantsnõustamine
- Toote ja/või teenuste arendamise nõustamine
- Ülikoolide ja kompetentsikeskuste ekspertide kaasamine (ülikoolid, kutseharidus koolid, kompetentsikeskused)
- Muu

13. Milliseid turunduskonsultatsiooni ja koostöövõrgustike arendamise teenuseid oleksite vajanud ettevõtlusega alustamisel*

(valida võite mitu varianti)

- Turundusplaani koostamine
- Reklaami-, imago ja suhtekorraldusteenused
- Turu- ja turundusuuringute läbiviimine

Lisa 3 järg

- Seminaride, konverentside ja koolituste korraldamine
- Infomaterjalide loomine ja levitamine
- Näituste ja messide korraldamine
- Koostöö - ja äripartnerite otsing
- Muu

14. Palun hinnake, kas teie ettevõtte oleks olnud kiirema kasvuga, kui oleksite kasutanud eelpool nimetatuid teenuseid*

(valige üks vastuste variantidest)

- Jah oleks olnud palju kiirema kasvuga
- Pigem oleks olnud kiirema kasvuga
- Pigem ei oleks mõjutanud
- Ei oleks mõjutanud üldse

15. Pärnu ettevõtlusinkubaatori asukoht peaks olema*

(valida võite mitu varianti)

- Pärnu Kesklinnas
- Tartu Ülikooli, Pärnu Kolledžis
- Pärnumaa Kutsehariduskeskuses
- Pärnu tööstusrajoonide läheduses
- Ei ole oluline
- Muu...

16. Asuksin tegutsema ettevõtlusinkubaatorisse: *

(valida võite mitu varianti)

- Kui ettevõtlusinkubaatoris asuvad ettevõtjad tegutsevad samas valdkonnas, kui mina
- On soodsad rendihinnad

Lisa 3 järg

- On minu jaoks sobiv tegutsemisekoht
- Konsultandid tegelevad minu ettevõtte arendusega pidevalt
- Viiakse läbi ettevõtjatega koostöös ühisturunduse projekte
- Kontoritehnika vastab ettevõtte vajadustele
- Ettevõtlusinkubaatoris on olemas klientide vastuvõtmise ruum
- Ettevõtlusinkubaatoris on kaasaegsetele nõuetele vastav nõupidamise ruum
- Ettevõtlusinkubaatoris on olemas tehnika/põhivara, mida just minu ettevõtte vajab
- Muu

17. Kui Pärnus tegutseks ettevõtlusinkubaator, kas pöörduksite ettevõtte arendamise nõustamiseks ettevõtlusinkubaatori konsultantide poole:*

(valige üks vastuste variantidest)

- Jah
- Ei
- Ei oska öelda

18. Mida saaks Teie meelest tugiorganisatsioonid teha ettevõtete vahelise koostöö soodustamiseks ning ettevõtluse arendamiseks?*

(kirjutage oma kommentaar)

Lisa 4. Seos ettevõtte tegutsemise valdkondade ja koostöö vahel

	pikaajalised koostöö-partnerid	aeg-ajalt koostöö-partneritega	koostöö on juhuslik	ei ole püsivaid koostöö suhteid	ei oska öelda
Töötlev tööstus (n=5)	4	0	0	1	0
%	80	0	0	20	0
Ehitus (n=8)	2	3	2	1	0
%	25	37,5	25	12,5	0
Hulgi-, jaekaubandus, mootorsõidukite remont (n=20)	10	8	1	1	0
%	50	40	5	5	0
Majutus ja toitlustus (n=5)	2	3	0	0	0
%	40	60	0	0	0
Finants, kindlustus ja raamatupidamine (n=7)	1	3	1	1	1
%	14,3	42,9	14,3	14,3	14,3

Allikas: autori koostatud.

Lisa 5. Seos ettevõtte tegevusala ja ettevõtlusinkubaatori vajaduse vahel

	Jah oleks olnud kiirema kasvuga	pigem oleks olnud kiirema kasvuga	pigem ei oleks mõjutanud	ei oleks mõjutanud üldse
Töötlev tööstus (n=5)	0	1	3	1
%	0	20	60	20
Ehitus (n=8)	1	5	1	1
%	12,5	62,5	12,5	12,5
Hulgi-, jaekaubandus, mootorsõidukite remont (n=20)	3	14	2	1
%	15	70	10	5
Majutus ja toitlustus (n=5)	1	4	0	0
%	20	80	0	0
Finants, kindlustus ja raamatupidamine (n=5)	2	5	0	0
%	28,6	71,4	0	0

Allikas: autori koostatud.

Lisa 6. Seos ettevõtte valdkonna ja nõustamise vajaduse vahel

	jah	ei	ei oska öelda
Töötlev tööstus (n=5)	0	1	4
%	0	20	80
Ehitus (n=8)	6	0	2
%	75	0	25
Hulgi-, jaekaubandus, mootorsõidukite remont (n=20)	11	1	8
%	55	5	40
Majutus ja toitlustus (n=5)	4	0	1
%	80	0	20
Finants, kindlustus ja raamatupidamine (n=7)	4	0	3
%	57,1	0	42,9

Allikas: autori koostatud

Lisa 7. Seos ettevõtte tegutsemise aja pikkuse ja nõustamise vajaduse vahel

	jah	ei	ei oska öelda
kuni 1 aastat	15	0	8
%	65,2	0	34,8
2-3 aasta	18	0	12
%	60	0	40
3 ja rohkem aastat	10	4	8
%	45,5	18,2	36,4

Allikas: autori koostatud

Lisa 8. Seos koostöö teiste ettevõtetega ja nõustamise vajaduse vahel

	Jah	Ei	ei oska öelda
on väljakujunenud pikaajalised koostööpartnerid	12	4	9
<i>%</i>	48	16	36
teeme aeg-ajalt koostööd püsivate partneritega	16	0	12
<i>%</i>	57,1	0	42,9
koostöö on juhuslik	7	0	2
<i>%</i>	77,8	0	22,2
ei ole püsivaid koostöö suhteid	8	0	4
<i>%</i>	66,7	0	33,3
ei oska öelda	0	0	1
<i>%</i>	0	0	100

Allikas: autori koostatud

Lisa 9. Pärnu ettevõtlusinkubaatori ettevalmistamise ning käivitamise tegevused

Ettevalmistav ning käivitamise jaoks vajalik tegevus	Tegevuste kirjeldus	Vastutaja	Tegevusaeg	Tulemus
Pärnu ettevõtlusinkubaatori idee tutvustamine	Pärnu linnavalitsusele, Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskusele ettevõtlusinkubaatori idee ning vajaduse tutvustamine	Pärnu linnavalitsuse arenguteenistuse juhataja	Juuni 2013	Sõlmitud on kokkulepped Pärnu ettevõtlusinkubaatori käivitamiseks
Sihtgrupi määratlemine ning teenuste portfelli loomine	Analüüsitakse Pärnu piirkonna kompetentsi ning ettevõtjate üldist nõudlust ettevõtlusinkubaatori teenuste järgi	Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse juhataja	Juuni 2013 – september 2013	Koostatud on Pärnu ettevõtlusinkubaatori teenuste loetelu
Pärnu ettevõtlusinkubaatori äriplaani koostamine	Koostatakse Pärnu ettevõtlusinkubaatori käivitamiseks äriplaani sh. tasuvusteostatavus analüüs	Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse juhataja	Juuni 2013 – september 2013	Valminud on ettevõtlusinkubaatori käivitamiseks vajalik finantsanalüüs
Rahastamise otsimine	Peetakse läbirääkimisi Ettevõtluse Arendamise sihtasutusega ning Pärnu linnavalitsusega, et leida vajalikud finantsvahendid ettevõtlusinkubaatori käivitamiseks. Vajadusel koostatakse finantseerimiseks vajalikud rahastuse taotlused	Pärnumaa Ettevõtlus ja Arenduskeskuse juhataja	Juuni 2013 – detsember 2013	Sõlmitud on koostöölepped vajaliku finantseerimise osas.

Allikas: autori koostad

Lisa 9 järg

Ettevalmistav ning käivitamise jaoks vajalik tegevus	Tegevuste kirjeldus	Vastutaja	Tegevusaeg	Tulemus
Tegevusüksuse loomine	Luuakse koordineeriv üksus ning palgatakse projektijuht.	Pärnumaa Ettevõtlus ja Arenduskeskuse juhataja	September 2013	Sõlmitud on kokkulepped Pärnu linnavalitsusega
Pärnu ettevõtlusinkubaatori kinnisvara arendamine	Sihtasutus Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse ning Pärnu linnavalitsuse vahel peetakse läbirääkimisi kasutamaks Uus tn.3. hoonet. Vajadusel sõlmitakse leping vajalike remonttööde tegemiseks.	Pärnumaa Ettevõtlus ja Arenduskeskuse juhataja	September 2013	Sõlmitud on leping Pärnu linnavalitsusega.
Koostööpartnerite kinnitamine	Peetakse läbirääkimisi Pärnu ettevõtlusinkubaatori võimalike koostööpartneritega ning teiste Eestis tegutsevate ettevõtlusinkubaatoritega, et ühendada osaliselt teenuste portfelli.	Pärnumaa Ettevõtluse ja Arenduskeskuse juhataja	September 2013 – pidev	Sõlmitud on koostöölepped ettevõtlusinkubaatori koostööpartneritega ning mentoritega.
Eelinkubatsiooni käivitamine	Kuulutatakse välja konkurss ettevõtlusinkubaatorisse kandideerimiseks	Pärnumaa Ettevõtluse ja Arenduskeskuse juhataja	Oktoober 2013 – jaanuar 2014	Valitud on Pärnu ettevõtlusinkubaatori inkubandid.

Allikas: autori koostatud.

Lisa 10. Pärnu ettevõtlusinkubaatori arendustegevused

Arendustegevused	Tegevuste kirjeldus	Vastutaja	Tegevusaeg	Tulemus
Ettevõtlusinkubatsioonis asuvate inkubantide jaoks konsultatsioonikavade koostamine	Vastavalt inkubantide vajadustele koostatakse igale inkubandile konsultatsioonikava. Koostatakse inkubantidele vajalik koolituskava ning sõlmitakse koostöölepped vajalike ekspertide kaasamiseks.	Pärnumaa Ettevõtluse ja Arenduskeskuse ettevõtlusinkubaatori juht	Jaanuar 2014	Koostatud on igale inkubandile individuaalne ettevõtlusarenduse kava.
Eelinkubatsiooni teenuste osutamine	Vastavalt väljatöötatud eelinkubatsiooni kavale osutatakse eelinkubatsioonis olevatele ettevõtjatele nõustamise teenuseid	Pärnumaa Ettevõtluse ja Arenduskeskuse ettevõtlusinkubaatori juht	Jaanuar 2014 -	Eelinkubatsioonis tegutsevad ettevõtjad viivad oma äriidee ettevõtlusega alustamise faasi.
Ettevõtlusinkubaatori avamine	Läbi on viidud vajalikud remonttööd ning soetatud esialgne vajalik põhivara	Pärnumaa Ettevõtluse ja Arenduskeskuse ettevõtlusinkubaatori juht	Aprill 2014	Pärnu ettevõtlusinkubaator on avatud
Ettevõtlusinkubaatori kinnisvara teenuste osutamine.	Töötatakse välja kinnisvara teenuste hinnakiri nii inkubaatoris olevatele inkubantidele, kui ka teistele soovijatele.	Pärnumaa Ettevõtluse ja Arenduskeskuse ettevõtlusinkubaatori juht	Alates aprill 2014	Pärnu ettevõtlusinkubaator teenib majanduslikku tulu kinnisvara teenuste osutamisest.

Allikas: autori koostatud

Lisa 10 järg

Ettevalmistav ning käivitamise jaoks vajalik tegevus	Tegevuste kirjeldus	Vastutaja	Tegevusaeg	Tulemus
Koostööpartnerite leidmine	Ettevõtlusinkubaatori projektijuht tegeleb pidevalt võimalike koostööpartnerite otsimisega, kellega ühistegevuses osutada ettevõtjatele vajalikke konsultatsiooni teenuseid	Pärnumaa Ettevõtluse ja Arenduskeskuse ettevõtlusinkubaatori juht	Alates aprill 2014	Pärnu ettevõtlusinkubaatori koostööpartnerite arv on piisav inkubantide ettevõtete arenguks

Allikas: autori koostatud

SUMMARY

BUSINESS INCUBATORS DEVELOPMENT OPPORTUNITIES IN EXAMPLE PÄRNU CITY

Anneli Lepp

Business incubators are programs designed to support the successful development of entrepreneurial companies through an array of business support resources and services. Incubation programs come in many shapes: for-profit real estate development entities; nonprofit groups; academic and for-profit start-up capital.

This work aims at assess the need for the launch of business incubators in Pärnu and make suggestions of the proposed services, pursuit of an organisational form and to draw up an action plan for launching the Pärnu bussiness incubators.

Bachelor thesis is divided into four chapters. The first chapter provides an overview of the business incubators definition, different action forms, the efficiency of the services to be provided. The second chapter provides an overview of the incubators operating in Estonia and already functioning companies of the develeopment of business in Pärnu. The study was conducted in the third chapter, the analysis. In the fourth chapter of the proposals will be made to start the Pärnu business incubators necessary for the launch of the action plan.

Main purpose is to assist and operate incubators support new and young businesses grow to increase the competitiveness of enterprises in a changing economic situation. Operating form in incubator is selected on the basis of operation's objective, defined target audience and the desire to be economically viable, or whether the region's development, and supportive incubator. Services offered by the incubator, fall into the life-cycle of the enterpriser. There are three stages : pre-inkubation, incubation and after-incubation. A successful business incubator must be able to cover all three services stadiums.

The second chapter provides an overview of the incubators operating in Estonia and already functioning companies of the develeopment of business in Pärnu. Study on the method of secondary analysis of the data was "desktop reasearch". The study was based

on information taken from the Web and it was in part to additional non-formal interviews business incubator organizations. In Estonia operates 12 business incubators and two virtual incubators. The majority of the operating business incubators offer all three incubation stage services.

In order to assess the opinion of entrepreneurs of the establishment and of the necessary business incubator services, Bachelor thesis, the author conducted a study from 2009 onwards started among operators. The study results indicate that companies have an interest of the services business incubator offered by. More than half of the companys would turn for advise to business incubators and more than half of the companies would need to rent the premises, together with the necessary conditions favourable for administrative services, 80% among the respondents was of the opinion that the company would be more successful using the services of business incubator and growth would be faster. As a result of the studies made, the author of thesis proposals the organisational form of business incubator activities of Pärnu, the action plan was prepared by the services necessary to run the incubation service.

The author proposes that the foundation of the business incubator of Pärnu could be Pärnumaa Entrepreneurship- and Developmentcenter subordinate unit. Given form keeps administrative costs low and allows to include the services of Development Department consultants. According to the study, operators feel the best place to operate Business incubator is center of Pärnu city. On the proposal of the author, could be the place of operation in Pärnu, Uus str. 3, which belongs to the city of Pärnu, and has for many years been standing unused.

Based on the theory described in the first chapter- the analysis of the incubators operating in Estonia and survey analysis, the author has drawn up a plan of action to start the business incubator. The action plan is divided into two groups: for preparing, starting-necessary functions and development efforts.

The author estimates that business activity is increasing in that area as a result of the creation of Pärnu business incubator. The added value of the number of businesses grow, with the incubators is able to support new business directions in support of innovation. Also important are the new jobs created, through which will be added to the

budget of the local government tax revenue. In addition, the ability of enterprises in the region is also increasing revenues and the increase of foreign investors contacts. The result is an increase in the number of innovative companies and improvements in growth among enterprises.

This is possible to continue the work of the Bachelor in Master's work and to carry out analysis, which provides an overview of the business incubators operating system in Estonia. The analysis makes it possible to better plan services provided by business incubator and thus also improve the profitability of the financial resources provided by the public sector.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina: Anneli Lepp

(sünnikuupäev: 28.september 1979)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

**ETTEVÕTLUSINKUBAATORI ARENDAMISE VÕIMALUSED PÄRNU
LINNA NÄITEL,**

mille juhendaja on MSc Heli Müristaja,

(juhendaja nimi)

- 1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
  - 1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
  3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Pärnus, **15.mai 2013**